

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG, D.D. 21 februari 2023

Vergaderzaal 5

3. Agendapunt

Voorzitter: mevrouw Vol-van der Holst
Raadsgriffier: mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Boersma (CU/SGP)
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Dhr. Damen (PvdA)
Dhr. Droog (CU/SGP)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Mevr. Jager (Beter voor Dordt)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Dhr. Van Leeuwen (PVV)
Dhr. Van der Net (VVD)
Mevr. Pichel (FvD)
Mevr. Striebeck (VSP)
Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Dhr. De Vries (VSP)

Insprekers: dhr. Korteweg, mevr. Eisinga-Brussé

De voorzitter: Oké, dat was het teken. De heer Damen, dit was het teken dat we willen gaan beginnen. We hebben namelijk maar een half uur en er zijn speciaal twee gasten bij ons die heel graag wilden inspreken. Deze mensen hebben ieder vijf minuten. Ik ga eerst onze gasten even voorstellen, daarna laat ik de raads- en commissieleden even een rondje doen, dat u ook weet met wie u te maken heeft. We hebben Frank Korteweg, die over volksgezondheid iets wilde meedelen. En Gerda Eisinga-Brussé. Zij komt hier spreken over veiligheid en mevrouw Eisinga gaat zo meteen van start, maar voordat zij dat gaat doen - die vijf minuten ga ik u zo geven, uiteraard - beginnen we hier links aan mijn zijde met de Griffier. De gang van zaken is dus als volgt, de insprekers mogen ieder vijf minuten vertellen. We gaan luisteren, dus je mag niet interromperen. Daarna heeft u alle tijd om vragen te stellen. Dat even aan mijn collega's. We gaan ook niets besluiten deze dag. Het is eigenlijk de bedoeling dat we alleen maar luisteren. Er ligt hier wel nog een rapport aan ten grondslag. Dat dat is mij net ter ore gekomen, dat het onderwerp ook te maken heeft met het Pfizer-rapport en de vragen die de PVV daarover gesteld heeft. Die beantwoording van de vragen die is binnen, maar die hebben we niet als onderdeel van deze vergadering omdat we ze pas van vanochtend ontvangen hebben,

dus dat komt een ander moment. Bij deze wil ik dan naast iedereen hier nog een keer welkom te heten ook de mensen in het publiek en uiteraard de mensen thuis die zitten te kijken, welkom, en geef ik het woord aan mevrouw Eisinga.

Mevrouw Eisinga-Brussé: Goedenavond. De meeste van u zullen een auto hebben of wel eens in een auto rijden. Een auto heeft brandstof en onderhoud nodig, en als u moet denken weet u welke brandstof u moet nemen. Wie wel eens geprobeerd heeft om diesel in een benzinemotor te gooien of andersom weet dat je dan niet ver meer rijdt. Ook mensen hebben de juiste brandstof en verzorging nodig om goed te kunnen functioneren, op muziek, mentaal en spiritueel vlak. Mijn naam is Gerda van de familie Eisinga-Brussé. Ik spreek hier vanavond namens ruim 500 bezorgde mensen. We hebben ons verenigd in de GGD, de Gelukkige Gezonde Drechtsteden. Ons uitgangspunt is dat u allemaal vanuit de goede intentie in de politiek bent gegaan. Vanuit dit gegeven vragen we u de verantwoordelijkheid te nemen voor de gezondheid en veiligheid van de inwoners in de gemeente Dordrecht. Gezondheid is een breed begrip, maar op dit moment wil ik uw aandacht vragen voor de geestelijke en de fysieke gezondheid. Sinds drie jaar wordt er enorm veel druk op mensen gezet, ze mogen weinig, moeten veel. Nadat in 2020 de pandemie werd afgekondigd zijn er draconische maatregelen ingevoerd. Bij ons allen bekend. Anderhalve meter afstand, de mondkapjes, isolatie van anderen en ouderen andere kwetsbaren, lockdowns. Geloof u oprecht dat mensen hiermee beschermd werden? Stress en eenzaamheid hebben heel wat schade berokkend en doen dat nog steeds. Als oplossing kwam onze overheid met een vaccin dat in een recordtempo werd ontwikkeld. Hoe? Geen idee. Wat wel bekend is en ook was, is dat dit vaccin gepromoot wordt als dé oplossing, volkomen veilig. Alleen is het geen goede strategie om experimentele lichaamsvreemde stof in je lichaam te laten spuiten. Het stimuleren hiervan is kwalijk te noemen, want wil je niets in je lichaam laten spuiten dan mag je niet meer meedoen. Veel mensen hebben onder deze druk besloten om zich toch te laten prikken. Anderen hebben het voor de ander gedaan. Velen voelden de morele verplichting dat je dit voor de ander over moet hebben. En eerlijk is eerlijk, het verhaal was goed in elkaar gezet. Wat alleen onvermeld bleef is dat het voor een ander doen niet werkt. Maar wat is de prijs die hiervoor betaald wordt? Als de prijs een slechte gezondheid of zelfs de dood is dan is dit in mijn beleving een heel hoge prijs. Die prijs lijkt door heel wat mensen te worden betaald. In de zomer van 2021 door 25 mensen per week, vanaf het najaar 2021 zelfs 35 mensen per week. DELA geeft aan dat de tweede helft van vorig jaar het aantal overledenen vijf tot tien procent hoger is dan voorgaande jaren. In december zelfs 25 procent. In Nederland zijn er in 2022 10.000 mensen meer overleden dan verwacht. In heel Europa 330.000. In de leeftijd van 45 tot 64 jaar is in 2022 de oversterfte in Europa vergeleken met 2021 73procent hoger, terwijl er in 2021 al een oversterfte van bijna 28.500 was. De cijfers die ik het mee schokkend vind zijn die van de kinderen van nul tot veertien jaar. In Europa zijn er in 2022 402 meer kinderen overleden dan verwacht. Een jaar later was dat 1261, dit is een stijging van 214 procent. Hoeveel mensen raakt dit? Hoe kan dit dat dit geen wereldnieuws is? Tijdens het coronaverhaal werd dagelijks ieder sterfgeval benoemd, maar nu pas komt een langzaam maar zeker aandacht voor deze oversterfte. Onze overheid laat een onderzoek instellen, maar sluit mogelijke vaccinatieschade uit. Waarom? Omdat het ten koste zou gaan van de privacy, dezelfde privacy waar men massaal lak aan had toen een toegangsbewijs door middel van een QR-code werd ingevoerd. Sowieso is de privacy in Dordrecht ver te zoeken. Met de camera's, wifi-tracking en een nieuwe politiebus met infraroodcamera is

er geen privacy meer. Ik vraag u niet om me klakkeloos te geloven, controleer de cijfers. Ik vraag u wel om onderzoek naar deze oversterfte te doen. Ik vraag u om mogelijke vaccinatieschade te onderzoeken. Ik vraag u om het vaccineren te stoppen tot er meer duidelijkheid is. En om terug te komen op de auto, een auto is vervangbaar, of het nu kapotgaat door slijtage of gebrekkig onderhoud, maakt hierbij niet uit. Als mens hebben we maar één lichaam en daar moeten we ons hele leven mee doen. Hier moeten we zuinig op zijn. Bedankt voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel. Dat heeft keurig binnen de tijd voor mekaar gekregen. En dan geef ik nu het woord aan uw collega de heer Korteweg.

De heer Korteweg: Dank u wel. Ja, veilig en effectief. Dat zijn de gevleugelde woorden waarmee de farma-giganten aan ons een nieuwe vaccintechniek adverteren. En beide termen bleken een illusie, om niet te zeggen de grootste leugen in de recente geschiedenis. Van effectiviteit is geen sprake, want we hebben sinds de uitrol van de vaccins moeten constateren dat daarmee niet kon worden voorkomen dat men elkaar besmette. Het voorkwam ook niet dat je ziek kon worden, en je bleek zelfs ook nog ernstig ziek te kunnen worden, en ook moest de prik herhaald worden. Het kon je niet behoeden tegen ziekenhuisopname of behoeden tegenover lijden. Kortom, die theoretische effectiviteit viel nogal tegen in de praktijk. Maar ja, het was wel op die veronderstelling van effectiviteit, het indammen van het virus middels het vaccin, waar het hele overheidsbeleid zowel in Nederland als wereldwijd, op was gestoeld. En dat is het gek genoeg nog steeds. Denk aan de plannen voor de Europese digitale paspoort, en daarin ook dus de vaccinatiegegevens die daarin worden opgeslagen. De EU gaat er in haar plannen nog steeds van het idee uit dat er met het naprikken effectief zijn in het tegengaan van zoiets als covid, terwijl covid inmiddels endemisch is. Er is nog iets anders wat nu ook speelt. Dat is de Wet publieke gezondheid, de Wpg. Die ligt nu ter beoordeling bij de eerste kamer en deze Wet bevat nog steeds maatregelen zoals het CTB, zeg maar vergelijkbaar met het CTB, het corona toegangsbewijs, oftewel de beruchte QR-code. En eigenlijk zijn al deze maatregelen als iets niet effectief is eigenlijk gewoon een soort een vorm van schijnveiligheid. Ja, er zit ook nog steeds in die Wpg de mogelijkheid tot maatregelen nemen van de optie vaccinatieplicht, die wordt nog steeds opengehouden. En ja, een vaccinatieplicht, dat rapport dat jullie kennelijk al eerder deze week gehad hebben, het Pfizer-rapport, daar blijkt eigenlijk uit dat die mRNA-techniek niet geheel veilig te noemen is, en dat is eigenlijk nog maar op z'n zachtst gezegd. En ja, het is eigenlijk best wel een schokkend rapport. Pfizer heeft het dus ook geheim willen houden, het liefst 75 jaar lang, maar ze moesten door middel van een rechtszaak de gegevens openbaar publiceren. Dat is de reden waarom dat we dat rapport hier in handen hebben. Het is al een tijdje bekend, alleen het is nog niet zo heel lang ook in de media wordt het behandeld. Maar ik ben blij om te horen dat het hier ook binnen de raad is aangekaart. Nou ja, in het rapport dat gaat over de onderzoeksresultaten van de eerste proefrondes met mRNA-injecties, en er deden ongeveer 45.000 proefpersoon aan mee. Er werden nogal veel bijwerkingen geconstateerd, ruim 42.000, en daarvan waren nogal een groot aantal ernstig tot zeer ernstige bijwerkingen. En wat ik zelf nogal opmerkelijk vind is dat in die 90-daagse proefperiode er zelfs 1223 proefpersonen zijn overleden in slechts drie maanden tijd, waaronder ook enkele minderjarigen. Ik vind dat erg heftig. Dit rapport maakt ook al meldingen van heel veel cardiovasculaire bijwerkingen, zoals hartinfarcten, herseninfarcten hart ontstekingen zoals pericarditis en

myocarditis. Verder, de bijwerkingen die genoemd zijn interne bloedingen, onregelde menstruatie, orgaan falen, anafylactische shock, verlammingen, aangezichtsverlammingen, plus andere ernstige neurologische problemen zoals mensen bijvoorbeeld die heftige spasmes kregen en dit mogelijk hun hele verder leven daar de gevolgen van ondervinden. Andere mensen krijgt te maken met tinnitus, vurig eczeem, permanente vermoeidheid, auto-immuunziektes en dergelijke. De lijst met bijwerking is 9 pagina's lang. 1223 doden, en dat terwijl ieder medicijn opnieuw apparaat dat op de markt verschijnt al een terugroepactie krijgt wanneer één enkele persoon komt te overlijden. Hoe is het toch mogelijk geweest dat deze mRNA-techniek door Pfizer wereldwijd is uitgerold? En hoe bestaat het dat het nog steeds niet is stopgezet? Want dit was dus al bekend vanaf de eerste onderzoekrondes. Maar kennelijk heeft men dit niet willen ontkennen omdat de belangen te groot waren, zowel de financiële belangen die gepaard gingen met de miljardendeals, als ook de immense belofte van hoop die de deze nieuwe technologie ons beloofde te brengen.

De voorzitter: Ik moet u heel even op uw tijd wijzen. U bent eigenlijk al over de tijd. Even tot een afronding, alstublieft.

De heer Korteweg: Nog steeds zijn die belangen heel groot, want men wil deze techniek in de toekomst ook gaan inzitten. En het is echt heel lastig voor ons als bezorgde burger dat we niet weten waar we ons moeten melden met deze zorgen die we hebben. En vandaar ook dat we hier komen met deze vragen, omdat u wellicht uw invloed kan werken naar de landelijke politiek in Den Haag, omdat we dus eigenlijk, wij als groep, weten niet hoe we dit op een andere manier aan moeten kaarten.

De voorzitter: Dank u wel. Het was inderdaad kort. Ik ga wel nu ... Oké. Officieel mag dit niet. Ik laat dat even gebeuren, maar dus voor een volgende keer niet doen. Ik wil ook inderdaad even aan u aangeven dat corona geen raadsbevoegdheid is, maar ja we wilden eigenlijk even weten wat uw heldere vraag was, maar ik begrijp dus nu van u dat u wil weten wat de weg is voor u, waar u met uw zorgen terecht kunt? Dus dat is wat u nu duidelijk maakt?

De heer Korteweg: Sorry, het stond nog aan trouwens geloof ik. Ik ben te verstaan in ieder geval? Ja, het lastige is dat we in Den Haag niet echt terecht kunnen met deze vragen. En het zijn wel vragen die bij een groot deel van de bevolking leven en vandaar dat we het toch belangrijk vonden om van ons recht van inspreken gebruik te maken, en misschien ook dat er nog vragen zijn vanuit de raad juist specifiek over dit onderwerp.

De voorzitter: U neemt mijn rol over. Geweldig, u mag uw microfoon nu uitzetten, want dat was mijn volgende vraag: zijn er vragen vanuit de raads- en commissieleden? Ja, de heer Van Leeuwen van de PVV.

De heer Van Leeuwen: Hartstikke goed dat u bent komen inspreken. Echt mijn oprechte dank. Mijn partij heeft een week of vijf, zes geleden ook een brief ingediend, een vragenbrief, aan het college. Nu hoeven we er niet over gaan praten, want ik begreep dat de antwoorden binnen zijn gekomen, die staan even buiten de vergadering. Maar in ieder geval hartstikke goed dat u dat gedaan hebt. En ik wil toch nog even heel specifiek kijken, want de voorzitter die zegt van het is geen bevoegdheid van de raad, corona,

maar wat zou u heel specifiek van ons willen? Wat zouden wij kunnen doen als raad om u het gevoel te geven: dit is een goede handen, er gebeurt iets mee?

De voorzitter: De heer Kortwijk.

De heer Korteweg: Ja, dat is lastig om ... Kijk, we hebben zoveel vragen dus het is lastig om dat binnen vijf minuten spreektijd allemaal op tafel te leggen. Maar bijvoorbeeld, wij vinden het best wel raar dat Nederland nog steeds achterloopt met de aanbevelingen van leeftijd waarop nog steeds prikken worden toegediend. Er wordt dus ook dus in Dordrecht nog steeds geprikt. Ik wil niemand dat recht ontzeggen, maar ik vind wel dat ernaar gekeken moeten worden. En het lijkt mij dat er toch binnen Dordrecht ook wel daar zeggenschap voor is, of zie ik dat verkeerd?

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mijnheer Van Leeuwen heeft nog een verdere vraag?

De heer Van Leeuwen: Ja, ik weet niet of er zeggenschap over is, maar ik begrijp uw zorg in ieder geval heel zeker wel. En nee, ik heb op dit moment geen vragen meer.

De voorzitter: Dat is mooi. Dan wilde ik nog even inderdaad aanvullen dat uw vragen naar de raad zijn gegaan, en dat die beantwoord zijn en die gaan in de volgende agendacommissie besproken worden. Even kijken, dan ben ik nog één ding vergeten want er kwam iemand verlaat binnen. Dat is de heer Droog van ChristenUnie/SGP, dus bij deze. Zijn er nog meer vragen? Ja, mevrouw Pichel van Forum voor Democratie.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Ja, mijn vraag is eigenlijk ook meer een stukje opheldering, want ik hoor eigenlijk verschillende dingen in het in het verhaal. Er werd gesproken over bepaalde maatregelen die in het verleden zijn geweest. Nou, ik denk dat het iets is wat nu niet meer aan de orde is, maar een ander element wat u dus ook aangeeft is een stukje zorgen over oversterfte. En dan als ik daarnaar kijk dan denk ik: oké, daar kan ik me wel iets bij voorstellen, dan hebben we het over gezondheid van mensen en dan hebben we het over toch iets waar meerdere mensen zich druk om maken. Ik denk in dat stuk, waar verwacht u dan van ons, van de raad,, dat we mogelijk onderzoek naar gaan doen of waar dat wij onze vragen neer zouden kunnen leggen en welke vraag heeft u daar dan precies bij, want ik hoor daar nog niet echt een hele specifieke vraag?_

De voorzitter: Van wie wilt u antwoord, van mevrouw Eisinga?

Mevrouw Eisinga-Brussé: Eisinga. Nou, ik zou het wel fijn vinden als onderzoek gedaan wordt naar oversterfte, en dat dus ook die vaccinaties dat mensen gewoon breed geïnformeerd worden, ook naar de risico's, voordat ze een vaccinatie gaan halen. En het lijkt mij dat dat ook op stadsniveau te doen dus en niet per se vanuit landelijke politiek hoeft te komen.

De voorzitter: Oké. Heeft u er voldoende antwoord op de vraag gekregen? Oké, dan ga ik naar de heer Van der Net van de VVD.

De heer Van der Net: Nu ben ik redelijk ingevoerd in dit onderwerp, en ja, ik vind het baarlijke nonsens wat u uitkraamt. Maar kijk, wij zijn hier niet van ...

De voorzitter: Mijnheer Van der Net, ik ga u even wat melden, dit is geen politiek debat ...

De heer Van der Net: Nee, weet ik. Ik stel even een vraag, als dat mag, voorzitter?

De voorzitter: maar als u uw mening voor u wilt houden dan ...

De heer Van der Net: Nee, ik hou mijn meningen nooit voor me, voorzitter.

De voorzitter: Dat realiseer ik mij, maar het is wel een verzoek van mijn kant aan u.

De heer Van der Net: Ja, dat mag altijd. Maar ik bedoel van wij hebben hier gerenommeerde wetenschappers het RIVM en die geven wat dat betreft de adviezen inderdaad aan de regering. En ja, ik ga er direct vanuit dat u inderdaad denkt dat het allemaal complot is en dat die mensen ook hun...

De voorzitter: De heer Van der Net, ik ga u even onderbreken. Dit is echt niet de bedoeling op dit moment. U mag een vraag stellen aan de sprekers, en dat is. Heeft u een vraag, heeft u een technische vraag, zonder politiek inhoud, anders ga ik...

De heer Van der Net: Ik heb een vraag, want ze komen naar ons raad toe, en ik vraag gewoon of dat zij inderdaad geen vertrouwen hebben in de wetenschappers in het RIVM hier in Nederland, die beschouwd zijn als ze als topwetenschappers?

De voorzitter: Dat is een concrete vraag. Daar mag u antwoord op geven.

De heer Korteweg: Ik heb in principe wel vertrouwen wetenschappers, alleen het lastige is dat de onderzoeken die nu gedaan gaan worden, waar minister Kuipers opdracht toe heeft gegeven, of in ieder geval die onderzoek financieel steunt, die behandelen geen van allen. Ik geloof dat er elf onderzoeken zijn, maar geen van allen gaan echt in op de vraag of het mogelijk ook aan het vaccin kan liggen dat er oversterfte is. Dus het kan misschien als conclusie uit die onderzoeken komen maar het is geen van de onderzoeken onderzoekt dat specifiek. Daarom is het nogal lastig of tenminste daar moeten we nu afwachten wat er uit die onderzoeken gaat komen maar kan bijna al op voorhand zeggen als dat niet onderzocht wordt, dan gaat dat er ook nooit uitkomen. Terwijl er echt wel aanwijzingen zijn dat het vaccin hiermee te maken kan hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Heeft u nog een concrete vervolgvraag of het mag ik het hierbij laten? Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Pichel, die wilde nog een vraag stellen.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. De vraag gaat eigenlijk over de rapporten, er is in het Pfizer-rapport, dat brengt u naar voren. En de eerste vraag is: zijn er nog andere rapporten? En een tweede vraag is: welke mogelijkheden ziet u nog meer om bepaalde instellingen te benaderen die wellicht wat meer voeding kunnen geven voor een raad of een overheid om daar daadwerkelijk wat mee te doen? Ik kom uit de medische sector en heel veel medici zeggen één rapport is geen rapport. Dus meer rapporten, dat is natuurlijk altijd heel prettig, dus mijn vraag aan de sprekers zijn tweeledig.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Korteweg: Ja, ik heb nu geen rapporten paraat. Ik wist natuurlijk ook niet dat deze vraag zou komen. Maar er zijn wel internationaal zeker meerdere onderzoekers die zich hiermee bezighouden. Nu zit ik even bedenken wat ook weer de tweede vraag was.

Mevrouw Pichel: De tweede vraag is dat als we gaan kijken om dus inderdaad meerdere rapporten te verkrijgen, of als er nog meer onderzoek moet worden gedaan of u ervan af weet welke stappen er worden ondernomen of welke instelling of partijen er wellicht mee bezig zijn om nader onderzoek te doen?

De heer Korteweg: Nee, sorry ook dat weet ik eigenlijk niet. Nee.

De voorzitter: Oké, dank u. Zijn er nu nog meer vragen van mensen? Nee? Dan denk ik dat wij tot een einde zijn gekomen van deze vergadering. En dan wil ik even u bedanken voor uw bijdrage. U hebt u keurig aan de tijd gehouden. Publiek bedankt, en raads- en commissieleden. Ik hoef verder niets ... Nee, dit was het. Fijne avond verder.

4. Vaststellen Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 - Raadsvoorstel

Voorzitter: de heer Van der Net
Raadsgriffier: mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Boersma (CU/SGP)
Dhr. Burakçin (GroenLinks)
Dhr. Damen (PvdA)
Dhr. De Heer (CU/SGP)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Mevr. Jager (Beter voor Dordt)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Klerk (CDA)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Mevr. Pichel (FvD)
Dhr. Tutupoly (Op Ons Eiland)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Mevr. Vol-van der Holst (Partij voor de Dieren)

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Baars

Portefeuillehouders: dhr. Kolff, dhr. Merx

De voorzitter: Ja de deuren gaan dicht. Ik wil als iedereen er klaar voor is, deze commissie openen. Het gaat over het Integraal Veiligheidsplan en het besluit waar we

iets over gaan vinden is dat we dit plan gaan vaststellen. In ieder geval iedereen welkom. En ook als er mensen thuis zitten te kijken of op de tribune. En dan gaan we eerst maar even een rondje maken voor het verslag wie we hier allemaal aanwezig hebben. En dan wil ik links beginnen. Mijn naam is John Van der Net en ik ben uw voorzitter. We hebben een uur, dat is kort, en dan is wel het verzoek dat we allemaal eventjes wat mogen zeggen, maar hou het wel kort en bondig en geef ook wel het liefste aan of u akkoord gaat met datgeen wat hiervoor ligt, met het besluit. De VVD heeft vragen gesteld met betrekking tot dit dossier. Die zijn daaraan toegevoegd. Dus het lijkt mij wel opportuun om dan in eerste instantie naar de heer Den Heijer te gaan om het woord te voeren. Kort en bondig, mijnheer Den Heijer. Gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Kort en bondig ga ik u niet beloven, maar ik ga wel mijn best doen. Voorzitter, bedankt voor het woord, en complimenten aan de portefeuillehouder en de ambtelijke ondersteuning voor de Integraal Veiligheidsplan. Hier kunnen we de komende jaren gewoon goed mee uit de voeten. Voorblad geeft wat ons betreft ook precies het goede signaal wat wij willen als stad van dit programma. Een veilige stad, maar ook daardoor een hele gezellige stad om in te wonen en in te leven. Nou, we hebben vannacht ook weer gezien dat door een incident helaas ook weer met de neus op de feiten worden gedrukt dat het toch niet altijd even veilig is overal. En afgelopen jaar ook met een tragisch dieptepunt een schietpartij in de Crabbehof. Dus de overheid heeft een rol, een cruciale rol, maar we kunnen ook allemaal iets doen en dat vind ik ook heel prettig aan dit stuk. Het leest erg hands-on, iedereen kan bijdragen en weet ook dat zij of hij op de overheid kan rekenen. Nu heb ik een aantal goede focuspunten, dat is de zichtbare onveiligheid, de extra aandacht voor verkeersveiligheid, dus meer verkeerscontrole tegen hardrijders. Een op de vier Dordtenaren voelt zich onveilig. Straatintimidatie, hier een focus op. En de vraag wat onzichtbare, maar ook keiharde ondermijnende criminaliteit, vaak gerelateerd aan drugs. Positieve punten zijn ook beter informatiepositie, interesse en gedragsverandering, vinden we een goed punt. Er zijn wel wat kanttekeningen. Er is ook de integrale aanpak. Die is goed, is mooi, maar ons verzoek is: sla er ook vooral niet in door. Een focuspunt moet wel zijn stad veilig houden. En dan zijn bestaanszekerheid en duurzaamheid hooguit ondersteunend, maar het zou niet leidend moeten zijn in de uitvoering. Dan de politiebureaus. We misten ambitie eigenlijk voor kleinschalige, laagdrempelig bureaus in de wijken. Die ambitie hebben we niet. Dan bewustzijn vergroot bij ondernemers over cashgeld een goede stap, maar daar komt ook een nieuwe wet aan waarin we 3.000 euro cash begrenzen, dat je dus geen meldingsplicht hebt. Kunnen wij niet hierop vooruitlopen als Dordrecht? Kunnen we al misschien vrijwillig afspraken gaan maken met ondernemers dat zij cashuitgaven beperken? Dan heb ik nog een aantal opmerkingen. Buurtpreventieteams lees ik in het stuk dat we die gaan ondersteunen, maar ook stimuleren. Vraag me af: hoe ziet u dat als verschil, en kunnen we bijvoorbeeld in de uitvoeringsplannen dan ook de ondersteuning van de wijkteams daarin meenemen. Dus dat ze hesjes krijgen, zaklampjes, walkietalkies whatever? En we vinden het eigenlijk te gek geworden dat mensen zelf hun wijk in de smiezen moeten houden. Maar als ze het doen dan moeten ze op de overheid kunnen rekenen in de ondersteuning. Dan hebben we het over de 340.000 euro afgepakt vermogen. Dat lijkt een druppel op de gloeiende plaat. Daarom zien we graag in het actieplan ondermijning een verhoogde doelstelling op het aantal wijkgerichte integrale drugsacties. Het stuk is nu vooral gerelateerd aan de A16. We zien nog te vaak drugsauto's in wijken rijden en jonge jongens in dit circuit wegglijden. Door de VIGOR-

acties pakken we criminelen bij de portemonnee en laten we aan iedereen in de wijk zien dat criminaliteit niet mag lonen. Voorzitter, laatste punt. We vragen veel van onze politiemensen en wat ons betreft verdienen die ook waardering. En agenten stappen bij geweld en extreem geweld naar voren als de rest naar achter stapt of moet stappen. Deze mensen worden alleen op een feestje uitgenodigd als het uit de hand loopt, kort gezegd. Het is een bijzondere beroepsgroep die voor onze veiligheid in de vuurlinie staat met risico voor eigen leven en gezondheid, en die waardering willen we dus graag laten blijken door toekennen van een Dordtpas aan de agenten die in Dordrecht dienen. Daarmee betrekken we deze mannen en vrouwen ook nog meer bij onze stad, ook als ze buiten de stad wonen. In september is een toezegging gedaan om te kijken of dit kan. Wat ons betreft is het nu tijd om blijk van waardering naar politiewerk om dit ook nu te gaan doen. Dank voorzitter, en we zijn positief.

De voorzitter: Ja, dat vermoeden had ik al als ik u gehoord had, maar dank voor de toevoeging. Wie kan ik ... Ja. Wat dat betreft is het simpel, mijnheer Katif. Als u uw vinger opsteekt dan bent u aan de beurt. Kort en bondig graag, als u akkoord gaat.

De heer Katif: Voorzitter, ik zal het korter maken dan de Dordtse VVD of de VVD jaren. Ja, ten eerste namens Beter voor Dordt aan ieder die zich hebben ingezet de laatste vier jaar om Dordrecht en haar inwoners te beschermen. Om met de deur in huis te vallen, Beter voor Dordt kan instemmen met de drie gestelde prioriteiten veilige wijken, maatschappelijke veiligheid, jeugd en veiligheid. Eigenlijk zijn dit de drie verzamelingen van vele veiligheidsaspecten die onze stad teisteren. Wel wil Beter voor Dordt het volgende meegeven, vertrouwen in de lokale overheid is sinds 2017 flink gedaald. Wat erkend wordt waar - ik niets lees over - geprobeerd wordt dit vertrouwen te herstellen, bijvoorbeeld door groot gezamenlijke veiligheidsacties in de wijken. Beter voor Dordt maakt zich zorgen of de veiligheidsinstellingen klaar zijn voor een nieuwe crisis, zoals ze afgelopen jaren hebben gehad met COVID en oorlog in Oekraïne, bijvoorbeeld een grote explosie bij een chemisch bedrijf of een groot ongeluk met gevaarlijke stoffen op het spoor in de buurt van woningen, of een digitale cyberaanval die de energievoorziening in de stad of de stad platlegt. Wordt er grootschalig geoefend, kunnen bewoners van hoge risicogebieden beter worden geïnformeerd of wat te doen bij een ramp? ProRail heeft twaalf miljoen gestoken in de veiligheidsmaatregelen van het spoor, maar de laatste risicoanalyse die ik heb gezien, lag het risico van het spoor nog vele malen boven de wettelijke norm. Is met deze investering in het risiconiveau verbeterd, en wat is het huidige risiconiveau? Tekort aan het hoge verloop van politie en handhavers, een punt om mee te geven. Drie miljoen die afgepakt is van criminelen. Waar gaat dit geld naartoe, vraagteken? Het zou mooi zijn als we dit kunnen investeren in veiligheid van Dordrecht aan haar inwoners. Labelen dat geld. Hoe vaak is de straatintimidatie-app gedownload? Is er een positief effect te meten, vraagteken? Nu, dat is de laatste zin, voorzitter, de COVID-maatregelen zijn opgeheven ...

De voorzitter: Heer Katif, dit was een technische vraag, dus vandaar. Ja, als u om aantallen gaat vragen dan had u dat misschien vooraf moeten doen, maar ik neem aan dat de burgemeester daar zo meteen op zal antwoorden. Gaat u door.

De heer Katif: Nou ja, dat is een vraag aan de burgemeester dat hij de technische vraag zou kunnen beantwoorden of niet, dus dank u wel, voorzitter. Laatste zei ik, nu de COVID-maatregelen zijn opgeheven kunnen de hoge impact misdaden die in de

afgelopen jaren flink zijn gedaald natuurlijk weer stijgen. Ik zou zeggen: houdt daar rekening mee. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Wie? Nou ja, nu ga ik even naar links toe. Dat is niet mijn favoriete kant, maar de heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Ja dank, voorzitter. Dank aan team veiligheid voor het opstellen van het plan. Goed dat er veel aandacht gaat naar preventie, met name richting jongeren. Messenbezit is bijvoorbeeld echt een probleem wat blijvend aandacht vraagt. Het is alleen nog niet concreet, en bij de uitwerking zou ik me, als het gaat over de jongeren, zoiets kunnen voorstellen als we gaan een keer een hele dag op school interactief met de leerlingen aan de slag over maatschappij rechtspraak, bijvoorbeeld, kan. Ander punt is het aantal meldpunten wat bestaat. Dat is natuurlijk hartstikke goed, maar als ik op de site van de gemeente kom zie ik wel fictie. Maar is het niet handig om daar ook overzichtelijk links te geven naar de andere meldpunten per categorie? Maakt het wat overzichtelijker. Iets wat ook altijd weer terugkomt, en dan sluit ik een beetje aan bij de VVD bij discussies over veiligheid, is de wijkagent en ook de politieposten in de in de wijk. Nu hebben we officieel wel allemaal een wijkagent zover ik weet, in ieder geval papier, maar het ontbreekt aan bekendheid. Zoals ik heb begrepen doet men in Rotterdam gewoon bij iedereen een brief in de bus met daarop: nou, ik ben Ruud of Linda, ik ben uw eerste aanspreekpunt, hier kunt u mailen of appen als er iets aan de hand is. Gewoon laagdrempelig. Dat hoeft helemaal niet te betekenen dat je overal kleine politieposten hebt, hoewel het wellicht een optie zou kunnen zijn in een bestaand gebouw, zoals recent op het Kromhout. En dat soort laagdrempeligheid vind ik niet oubollig. Ik vind het juist eigenlijk wel goed passen bij deze tijd. En als je de agent kent in je wijk, dan ben je wellicht ook wel geneigd om eerder zaken te melden of in gesprek te gaan over wat er speelt in de buurt. Preventief fouilleren, laatste punt voorzitter, daar zijn wij niet zo'n fan van. Naast dat het eigenlijk niet goed meetbaar is, doet het eigenlijk erg symbolisch aan. Het kost menskracht en ook de methode van willekeurige mensen eruit pikken, maar dat is mijn persoonlijke mening, daar zie ik niet zoveel in. Maar zoals de burgemeester aan heeft gegeven, is het een sluitstuk en zeker niet een eerste uitgangspunt. En ik denk dat daar kunnen we wel mee meeleven. Kortom, het is een algemeen stuk, dus er valt wat dat betreft dan weinig anders op af te schieten. Dus ja, tot zover even.

De voorzitter: Dus wat dat betreft, u gaat akkoord met dit plan?

De heer Hartmeijer: Voorlopig, ja.

De voorzitter: Nou, gaan we de heer Klerk maar inderdaad. En dan gaan we dadelijk weer naar rechts.

De heer Klerk: Het is niet anders, hè.

De voorzitter: Nee, ik zit even te kijken. Gaat uw gang.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Het CDA Dordrecht sluit zich aan bij de eerdergenoemde complimenten voor het document dat voorligt. Het is een helder, uitgebalanceerd plan. De prioriteiten die gesteld worden, die delen wij. We hebben wel

een aantal vragen en aandachtspunten. Prioriteit van gevaarlijke stoffentransport uit Dordrecht weg te krijgen, dat komt niet in het stuk voor. Er wordt wel iets gezegd over dat het zo veilig mogelijk moet. Hoe is dit te duiden? Is dat speerpunt er nog steeds? Ten aanzien van Dordt-West. Daar wordt gerefereerd - ja, ik ga gewoon even mijn vragen af om het ook zo beknopt mogelijk te houden - aan een onorthodoxe aanpak op vraagstukken die zich aandienen in Dordt-West. Ja, wat is een onorthodoxe aanpak? Dat werd mij uit het stuk niet duidelijk. Ten aanzien van de straatintimidatie. Daar wordt naar de app verwezen. Via deze app zijn 22 meldingen gedaan, stond in de stukken, terwijl op de website van de gemeente werd gezegd dat 34 procent van de Dordtenaren met straatintimidatie te maken heeft gehad. Hoe is dat verschil te duiden? En aan het laatste punt wat ik nog wilde benoemen dat is het uitgangspunt van samenwerken met de wijk. Dat is iets wat het CDA Dordrecht ook erg aanspreekt. Hoe krijgt dit structureel vorm? Wordt hierbij aangesloten bij een wijkmanager? En een mogelijke ingang daarvoor zijn VvE's en anders een soortgelijke organen. Ik zie dat in mijn eigen wijk dat dat een dergelijk overleg echt wel positief effect heeft. Sowieso voor het gevoel van veiligheid, maar ook als het gaat om vertrouwen in de politiek. Dus dat zijn de aandachtspunten en vragen die ik nog mee wilde geven. Dank u wel.

De voorzitter: En u gaat denk ik akkoord met dit plan?

De heer Klerk: Ja. Ik deelde de complimenten en zoals ik al zei het is een goed, helder stuk.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. Ja, de heer Damen dan. Die had ik net al genegeerd dan ga ik nu niet meer doen. Gaat uw gang.

De heer Damen: Dank u voorzitter. De PvdA-fractie kan instemmen met de doelstellingen zoals die aangegeven zijn. We hebben wel twee, drie opmerkingen. We hadden graag gezien dat de doelen maar ook de ontwikkelingen wat verder geïllustreerd waren met cijfermatige ontwikkelingen. Hoe is de stand in het verleden geweest, hoe is de stand nu, waar willen we naartoe? Cijfers zijn niet altijd heilig voor ons, maar ze zijn wel vaak indicatief voor wat er gebeurt. Dus wat dat betreft zouden we graag zien dat in de toekomst dit soort stukken daarop aangevuld worden. Tweede opmerking is dat mensen in de directe omgeving van degenen die zich bezighouden met ondermijnende activiteiten een belangrijke informatiebron kunnen zijn voor rechts handhavers, maar dat werkt alleen maar als men voldoende respect en vertrouwen heeft in politieapparaat. Dat is een belangrijke voorwaarde. Mij hoort u niet zeggen dat het politieapparaat niet dat respect en vertrouwen verdient, maar in de directe omgeving van mensen die zich met die met die ondermijnende activiteiten bezighouden geldt dat niet automatisch. Dat geldt wel dat je niet snitched, hè. Snitchen is een taboe. Je verradt je kennissen niet, ook al vind je dat wat ze doen niet correct of niet betamelijk is, misdadig is zelfs, maar je houdt je mond, je gaat niet naar de politie. En dat kun je alleen maar doorbreken als de politie voldoende respect en vertrouwen ook in die kringen kan verwerven. En ik denk dat dát punt nog onderbelicht is in het rapport. En tenslotte wordt er gesproken of verkeersveiligheid. Nu heb ik nooit begrepen of de politie überhaupt wel snelheidscontroles houdt ook in binnenstedelijk gebied. We hebben een discussie gehad over dertigkilometerzones en handhaving in dertigkilometerzones. En daarvan kreeg ik de indruk dat de politie vindt dat als 30 kilometer straten niet ingericht zijn als 30 kilometer straat, zij geen enkele behoefte hebben aan handhaving van die snelheid, en

als de straat wel zodanig is ingericht, ze het niet nodig vinden. Ik zou daar graag wat meer duidelijkheid over krijgen. Dank u.

De voorzitter: Duidelijk. En dan gaan we naar links toe, de heer De Heer.

De heer De Heer: Ja voorzitter, dank u wel. Ook wij zijn in algemene zin positief over het veiligheidsplan dat voorligt. We onderschrijven de prioriteiten, maar ook wat het college van plan is te doen boven op de huidige aanpak. Wel zijn sommige onderdelen erg algemeen beschreven, door het risico ontstaat dat we moeilijk kunnen sturen op resultaat. Een viertal punten waar we graag een reactie op horen. De eerste, de burgemeester roept in het plan burgers en ondernemers op met initiatief te komen ter bevordering van de veiligheid. Het is een mooie oproep, maar hoe ziet hij dit voor zich? Hoe gaan we die uitnodigingen ook aan burgers en ondernemers bekendmaken? Waar kunnen ze zich melden met hun ideeën? En is er dan ook budget? Tweede, we lezen in prioriteit 2 en prio 2 dat het doel is om Dordt-West en ik quote: op orde te maken. We zijn benieuwd wat er hiermee wordt bedoeld. Wanneer is Dordt-West op orde? Derde punt is dat we het goed vinden dat er blijvend aandacht is voor de aanpak van mensenhandel. Vinden we ontzettend belangrijk als fractie. Tegelijkertijd wordt er gesproken over een open seksbranche om het daarmee nog beter te bestrijden. Maar het is ons nog onduidelijk wat dit betekent. Tot slot vierde punt, we lezen een indrukwekkende opsomming van online plekken waar burgers zich kunnen melden rondom veiligheid. Maar wel allemaal verschillende websites, websites voor meldingen van geweld, algemene overlast, zorgen om verwarde mensen, verkeersveiligheid, vuurwerkoverlast, druggerelateerde overlast, burenruzies, wat te doen bij een ramp of crisis, intimidatie en meer. Nou, de overheid heeft duidelijk geen tekort aan websites, maar het is een risico dat inwoners door de bomen het bos niet meer zien. Onze vraag zou zijn: kan dit, en moet dit niet duidelijker? Voorzitter tot slot, incidenten zoals ook afgelopen week in de bibliotheek zijn vreselijk, ook niet volledig uit te roeien in een stad. Zo nuchter zijn we. Toch is ieder incident er één te veel. Veiligheid slaat namelijk heel eenvoudig om naar onveiligheid, maar andersom is helaas een veel trager proces. Voor nu zien we dat Dordrecht het tegen ten opzichte van het landelijk gemiddelde eigenlijk niet slecht doet met betrekking tot de zorgen van burgers over veiligheid. Dat vinden we heel goed om te lezen, laten we dat vooral koesteren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. De heer Tutupoly. U moet niet? Ja, gaat uw gang. Ja, ik zit even te kijken. Ik zit even de non-verbale communicatie te lezen maar u ... Gaat uw gang.

De heer Tutupoly: Ja oké. Ook Op Ons Eiland is op zich positief over het stuk. We hebben er wel een paar vragen, opmerkingen hierover. Er wordt gesproken over de aanpak van overlast van drugs, drank en lachgas in openbare ruimte. Dat dat onze aandacht blijft hebben. Maar in de twee eerdere commissies hebben wij aangegeven, gesproken over intensivering van de aanpak van de handel en drugs op locaties waar met name onze jeugd zich begeeft, zoals rondom scholen, uitgaansgelegenheden en sportverenigingen. Ook de VVD noemde het net. De portefeuillehouder was het daar volgens mij ook mee eens, maar ik zie het niet echt terugkomen in de stukken. De keerzijde is ook waar overlast gesproken wordt voor jongeren vraag ik me eigenlijk ook af wat er wordt geboden aan plekken waar zij wel veilig kunnen samen komen in de wijken, omdat het toch vaak met elkaar samenhangt. Dordt-West, daar vroegen wij ons ook of wordt er ook ingezet op integratie? Wordt in de wijk bijvoorbeeld ingezet op taalachterstand en

spreiding van bewoners wat betreft cultuur en sociaal niveau in de diverse wijken? En hoe voorkomen we dat groepen die aandacht behoeven weer in één wijk terechtkomen? Dat hebben we het volledig gezien bijvoorbeeld bij de Blauwweg in Krispijn, en nu zien wij eigenlijk hetzelfde weer gebeuren bij Dordt-West. Nou, er wordt gesproken over jongeren over een veilige thuissituatie. Vaak begint de situatie al thuis, dus wij vroegen ons eigenlijk af hoe je daar ook grip kan krijgen op die thuissituatie? Cyber-criminaliteit. Wat ik daarbij miste, was...

De heer Burakçin: Voorzitter?

De voorzitter: Interruptie door de heer Burakçin.

De heer Burakçin: Ja, even een verhelderende vraag. De heer Tutupoly die heeft het over hoe kunnen we ervoor zorgen dat bepaalde groepen bij elkaar komen. Maar wat bedoelt hij precies daarmee?

De voorzitter: De heer Tutupoly?

De heer Tutupoly: Datgene wat ik daar eigenlijk mee bedoel, als we bijvoorbeeld kijken naar Dordt-West, het wordt nu niet voor niets eigenlijk aangepakt omdat je daar toch ziet dat er bijvoorbeeld de taalachterstand in de wijk is heel groot. Nou ja, daar kunnen dingen worden aangepakt zodat je mensen ook betreft bij de samenleving. En op het moment dat je allerlei groepen ... We hebben bijvoorbeeld in het verleden ook gezien bij de Blauwweg, om maar even een voorbeeld te noemen, waar mensen eigenlijk aan de onderkant qua het financiële aspect zaten, dat ze eigenlijk allemaal in de flats zaten, en daardoor kreeg je wat meer problemen omdat mensen toch buitengesloten waren en uiteindelijk is dat wel weer verspreid, maar vervolgens zien we dat in andere wijken weer opnieuw gebeuren. Dus daar doel ik eigenlijk op.

De voorzitter: Ja, de heer Burakçin nog?

De heer Burakçin: Ja, misschien even een vervolgvraag. Tenminste voor mijn eigen invulling van hetgeen wat misschien de heer Tutupoly hier probeert aan te geven. Wil hij hiermee aangeven dat we bijvoorbeeld een soort van een Rotterdamwet moeten gaan invoeren om bijvoorbeeld bepaalde groepen uit te sluiten in bepaalde wijken te gaan wonen, of is het echt ... Ja, wat bedoelt u daar precies mee dan?

De voorzitter: De heer Tutupoly, wat bedoelt u daarmee, is de vraag?

De heer Tutupoly: Nou, het is eigenlijk niet zozeer om bepaalde groepen uit te sluiten, maar je schrijft je in voor een woning en je kan natuurlijk ook zorgen dat je ook de sociale woningbouw bijvoorbeeld verspreidt meer over de rest van Dordrecht, en ook uiteindelijk met de toewijzing daar rekening mee houdt. Ja.

De voorzitter: Heeft u nog wat te melden? Gaat uw gang.

De heer Tutupoly: Ja, dan misten we eigenlijk nog ten aanzien van Cybercriminaliteit, sexting en pesten via het internet. Wordt daar nog wat mee gedaan? En even kijken. Er werd ook net genoemd alle meldpunten die we hadden en alle maatregelen die genomen

worden, wij vroegen ons eigenlijk ook af hoe er ruchtbaarheid gegeven gaat worden aan de maatregelen die we nemen en de mogelijkheden die we bieden om overlast tegen te gaan? Hoe gaan we die bekendheid aan geven? En vervolgens zie ik ook staan, het is eigenlijk een plan voor twee jaar. Is er nog tussentijdse ...

De voorzitter: Ik lees vier jaar non-verbaal.

De heer Tutupoly: Oké, maar is er nog tussentijds een vorm van evaluatie zodat zaken nog bijgestuurd kunnen worden? Tot zover.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Iemand nog? Mevrouw Vol, gaat uw gang.

Mevrouw Vol-van der Holst: Dank u wel, voorzitter. Wij vinden ook het plan heel mooi, en wilden ook nog een even dankzeggen voor het feit dat een punt wat wij hebben ingegeven vorige keer, dat dierenmishandeling een indicator kan zijn voor geweld in een huiselijke situatie, dat het opgenomen is, vinden we heel prettig. Wel hebben we nog twee punten. Wij vinden inzet van beveiligingscamera's wel een lastig punt met betrekking tot privacy, en privacygevoelige apparatuur. Dus we hopen dat dit middel, als het wordt ingezet, ook zeer zorgvuldig wordt ingezet en wordt bewaakt. Dat is even een vraag aan de burgemeester of hij daarop wil reageren. En nog een tweede kanttekening. Toen wij door de tekst heen lasen hebben wij vier keer het woordje dier ontdekt in de hele tekst, en dan ook nog inderdaad in een stuk wat wij zelf hebben aangekaart. Dus de vraag is of het mogelijk is dat dierenmishandeling toch nog apart kan worden opgenomen binnen het Integraal Veiligheidsplan, en dat daar ook dan verwezen kan worden naar dierenwelzijnsnota? Dus ook hier horen we graag de reactie op van de burgemeester. En vooralsnog gaan wij wel akkoord, want we vinden het een heel mooi geschreven stuk verder, en sluit ik mij aan bij mijn collega's. Dank u wel.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. De heer Burakçin.

De heer Burakçin: Ja dank, voorzitter. Ook wat ons betreft positief wat betreft het beleidsstuk. Het ziet er gewoon goed uit dus complimenten daarvoor. Nou, we zijn in ieder geval blij dat er niet blindgestaard wordt binnen het beleidsstuk alleen over repressie, maar echt preventie een belangrijke plaats heeft gekregen binnen het beleidsstuk. En de aandacht voor kwaliteit voor buitenruimte zoals meer groen, tegengaan van afval, en aanpak van verkeersonveilige plekken, die een grote rol spelen, in ieder geval als het gaat over de veiligheidsbeleving van onze inwoners, kunnen we in ieder geval omarmen. Wat in ieder geval ook heel goed in de oren klinkt is dat het college die, als het gaat om de veiligheidsaanpak, een verbinding maakt met andere beleidsplannen binnen het sociaal domein zoals het programma bestaanszekerheid, kansengelijkheid en opgave inclusieve stad. En temeer omdat uit allerlei onderzoeken blijkt vanuit met name het CPB dat met name jongeren met een laag sociaaleconomische status niet alleen vaak crimineel gedrag vertonen, maar ook zelf vaker slachtoffer zijn van criminaliteit. Dus des te meer reden om die groep gewoon te helpen. Voorzitter, voor de rest kort stilstaan bij het fenomeen preventief fouilleren. Recent hebben wij ook een bericht gekregen dat per 1 maart, meen ik, het veiligheidsrisicogebied, verlengd gaat worden. En daarbij hebben we ook ... Ja, dat wat ondersteund werd door cijfers. En mijn fractie heeft in ieder geval wat meer teksten uitleg nodig, en wij zouden graag willen dat er misschien een keer een thema-avond

georganiseerd wordt waarbij mensen van politie-eenheid in ieder geval aanwezig zijn waar we dus vragen over kunnen stellen voor meer tekst en uitleg en wat meer context. En heel kort eventjes over de vragen die de VVD heeft gesteld. Ik weet niet of er een foutje inzit in de beantwoording, voorzitter, maar er werd een vraag gesteld: hoe vaak zijn agenten actief in een wijk en wat is daartoe het streven? En daar lees ik: wijkagenten zijn circa 80procent van hun tijd aanwezig in de wijk. Dus dat ze 80 procent van hun tijd aanwezig zijn in de wijk, dat haalt volgens mij geen enkele eenheid binnen het land. Dus ik denk dat ze misschien echt aanwezig zijn in de wijk niet maar bezig zijn met de wijk. Misschien zit daar die nuanceverschil, denk ik, want 80 procent aanwezig in een wijk. Als je een aanhouding hebt, dat duurt al vier uur voordat je klaar bent met schriftelijk afhandelen. Dus ik betwijfel eerlijk gezegd of daar mogelijk iets verkeerd is gegaan. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Nou, volgens mij zijn er al heel veel vragen gesteld. Interruptie. Ja, dat mag ook, mijnheer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Ja, ik hoorde Burakçin spreken over preventief fouilleren, maar ik kon daar niet opmaken of hij nu een voorstander is of dat hij dat eigenlijk niet zo ziet zitten?

De voorzitter: De heer Burakçin.

De heer Burakçin: Ja voorzitter, we hebben hele duidelijke afspraken gemaakt binnen het politiekakkoord. We zijn in principe niet tegen preventief fouilleren, maar we zijn wel heel erg voorzichtig met inzetten van preventief fouilleren. Dat moet altijd gewoon als sluitstuk dienen, maar er moet gewoon een goed verhaal komen waarom we preventief fouilleren inzetten. Goed, meer dan de helft of volgens mij de helft van Dordrecht is nu aangewezen als preventief fouilleergebied of veiligheidsrisicogebied zoals dat mooi heet, met wat onderbouwing van cijfers. En vandaar ook dat wij dus nu eigenlijk vragen aan het college dat we een keer een thema-avond kunnen organiseren met agenten waar we dus gerichte vragen kunnen stellen voor hoe dit onderbouwd is.

De voorzitter: Ja, u heeft het alle recht om dingen te agenderen natuurlijk als u daar medestanders in vindt, de heer Burakçin. Ik kijk naar de portefeuillehouder de heer Kolff. Een brij aan vragen, dus ik daag u uit om dat ook kort en bondig te beantwoorden. Ja, maar ik ken u.

De heer Kolff: Ja dat snap ik. Ik u ook trouwens. Dank voorzitter, en dank ook aan alle inbreng die we nu ook weer horen, en ook de vorige keer al toen we de prioriteiten met elkaar bespraken. Fijn dat er zoveel draagvlak is voor het stuk. Er is ook heel hard aan het stuk gewerkt, zowel ambtelijk, maar er is ook in het hele proces veel interactie geweest met de samenleving op verschillende niveaus met andere onderdelen van onze organisatie. Dus wat dat betreft denk ik dat het de naam Integraal Veiligheidsplan echt wel kan wegdragen. En die integraliteit die vonden we met elkaar ook heel belangrijk, want veiligheid is één van de kerntaken van de overheid. Vanuit mijn positie als burgemeester misschien nog wel meer, en ik denk dat het heel goed is dat we allerlei ander beleid wat we hier binnen de gemeente met elkaar hebben vastgesteld of hanteren of ontwikkelen ook laten aansluiten op het veiligheidsdomein en andersom. Dus dat zit hierin. Ik heb een aantal dingen gehoord waarvan mensen zeggen dat staat

er eigenlijk niet zozeer in, en dat heeft ook gewoon te maken met het abstractieniveau van het stuk. We wilden een leesbaar stuk hebben waarin je in een aantal pagina's ziet wat onze prioriteiten zijn en ook wat we willen gaan doen de komende jaren, wat we al doen en wat we willen gaan versterken, en waar onze prioriteiten liggen. Maar de precieze invulling van hoe we dat gaan doen dat zit hier nog niet in, en dit stuk is bedoeld om voor vier jaar geldig te zijn, van '23 tot en met '26, zoals we dat eigenlijk altijd hadden. Het is ook een wettelijke verplichting dat de gemeente een IVP heeft voor vier jaar. Maar hier komen ook weer uitvoeringsprogramma's aan te hangen die van kortere duur zijn, en waar we ook van tijd tot tijd terugkoppeling geven op de resultaten daarvan. En dat is misschien ook meteen een antwoord op een vraag die - even kijken hoor waar ik het heb opgeschreven - vanuit de Partij van de Arbeid kwam over dat de doelen eigenlijk beter geïllustreerd zouden kunnen worden met cijfermatig onderbouwing. Nou, er zit wel iets van cijfermatige onderbouwing in, maar we wilden dit stuk ook niet een soort accountantsrapport laten worden. Die hebben we natuurlijk voor een heel groot deel wel, en die zijn ook afgelopen september bij het veiligheidsbeeld aan de raad teruggekoppeld en dat is ook iets wat we gewoon regelmatig doen. Dus dat is eigenlijk de cijfermatige onderbouwing zoals we die hebben van het stuk van de uitvoeringsprogramma's, dus die komen er met enige regelmaat terug zodat ze hier ook besproken kunnen worden. Dan is er één thema wat er echt door een aantal partijen uit wordt gehaald, dat is Dordt-West. Dordt-West is natuurlijk de bundeling van de wijken Crabbehof, Wielwijk en Oud- en Nieuw-Krispijn. En daar staat ook het nodige over in dit stuk. We zitten in het Nationaal Programma, daar zijn ontzettend trots op. Hebben we ook hard voor gelobbyd om daarin opgenomen te worden samen met 18 andere gemeenten, 19 andere wijken, en dat betekent gewoon echt dat we vooraan staan in de rij als het gaat om Nationale Programma's die leefbaarheid en veiligheid raken. En dat gaat in de brede zin van preventie tot repressie, leefbaarheid, langdurige schoolprogramma's et cetera, dus daar zitten allerlei elementen aan. We hebben een alliantie gesmeed in onze gemeente en een programmamanager aangesteld. In de komende weken, maanden gaat die alliantie, waar ook dus partners in de samenleving actief in zijn, komen tot een voorstel voor een langjarig programma. Want dat Nationaal Programma waar we inzitten dat moet u vergelijken met zoals dat in Rotterdam-Zuid ook geldt al tien jaar. Ook een fysieke aanpak zit daarin. Dus letterlijk de wijken opknappen samen met de woningcorporaties. En dat twintigjarige programma dat is een soort langetermijnvisie waarbij we ook weer met vierjarige uitvoeringsprogramma's gaan komen. Dus dat is wat ik nu even kan melden over Dordt-West. En als het gaat om op orde, daar staat ook wel het nodige over in het stuk, maar dat is nog veel uitgebreider beschreven als het gaat om de probleemanalyse voor ...

De voorzitter: De heer Den Heijer had een interruptie.

De heer Den Heijer: We lezen en horen heel veel over dit programma. Ik hoor de burgemeester zeggen dat hij met een alliantie is begonnen om onder meer met uitvoeringsplan tot stand te brengen. Wanneer wordt de raad hier ook in betrokken?

De heer Kolff: Nou, wat mij betreft gaan we de raad daar tijdig bij betrekken. Wat we nu proberen te doen is op vlieghoogte te komen. We zijn met vier gemeenten later toegevoegd aan het programma, er waren al 15 gemeenten geselecteerd, al wat langer geleden. We proberen nu op vlieghoogte te komen, zodat wij met die andere 15 op een

gelijkwaardig niveau zijn. En één van de vereisten vanuit het rijk is dat er een Integraal Plan komt voor Dordt-West. Dat raakt natuurlijk aan dit plan, maar dat er ook nadrukkelijk vanuit de wijk zelf wordt gevoed. Dus we moeten daar echt absoluut een bijzondere wijze van participatie tot stand laten komen waarbij natuurlijk ook de gemeenteraad een rol gaat krijgen. Dat moge duidelijk zijn. Maar we zijn nu echt nog even bezig om op vlieghoogte te komen en onze gemeente te laten aansluiten bij de 15 anderen. En misschien is het goed om daar, we hebben dat ook al eerder gedaan, maar via door middel van een Raadsinformatiebrief een update over te verstrekken.

De voorzitter: Ik hoor de toezegging, dus bij deze gaat u door.

De heer Kolff: Ja, ik moet even kijken wanneer de laatste is geweest, want het kan best zijn dat het nog niet zo lang geleden is geweest. Dat heb ik even niet scherp, maar als dat niet zo is dan gaan we dat snel doen. Dan even blauw op straat, politie, politiebureaus. Daar is ook het nodige over gezegd door een aantal fracties. We mogen in Dordrecht, en dat kan ik na vijftien jaar met een vrij gerust hart zeggen, echt niet klagen over ons politiekorps. We hebben geweldige mensen in ons basisteam Drechtsteden Binnen zitten, zo heet Dordrecht binnen de eenheid Rotterdam, Drechtsteden Binnen. Het gaat om ongeveer 170 Fte, mensen die zeer toegewijd zijn aan hun werk en aan de stad en dat vaak ook al langjarig doen. Vind ik ook ontzettend belangrijk dat wijkagenten - ik heb er natuurlijk niet alle invloed op, maar als het enigszins kan proberen we dat wel - om te zorgen dat wijkagenten ook langdurig in hun wijk werkzaam zijn en niet één of twee jaar nadat ze zijn begonnen weer ergens anders naartoe gaan. Dus buitengewoon trots op de politiemensen, zeker ook als je ziet wat er de afgelopen jaren allemaal op hen af is gekomen. En u zei onder andere de VVD, maar volgens mij ook nog een aantal andere partijen politiebureaus, daar missen we nog wat ambitie. Nou, we hebben natuurlijk een groot politiebureau naast het ziekenhuis staan, we hebben nog een regionaal bureau in de buurt van Dubbeldam staan, we hebben nog een bureau in Krispijn en een klein politiesteunpunt hier om het hoekje bij de Kromhout. Dat laatste, daar zijn we ongeveer drie jaar lang mee bezig geweest om dat voor mekaar te krijgen, om een politiesteunpunt erbij te krijgen. Dat gaat ook tegen alle bewegingen bij de politie in. Het is totaal, eigenlijk uitzonderlijk, dat wij in onze gemeente een extra politie steunpunt hebben gekregen, en dat is uiteindelijk gelukt. Het heeft ook te maken met de bijzondere situatie in Kromhout en de aanpak die we daar hebben gehad, en het feit dat het gecombineerd kon worden met een buurtkamer, zal ik maar even zeggen. Maar dat gaat tegen alle lijnen in, en dan is de vraag: waar ga je bestuurlijk op inzetten? Ga je tegen alle stromen inroeien en proberen nog een paar politiebureaus erbij te krijgen, of zijn er andere prioriteiten als het gaat om blauw op straat, zorgen dat agenten zoveel mogelijk in de wijk actief kunnen zijn? Nou, dat heeft mijn voorkeur eigenlijk. Dus dat is de reden dat we daar nu niet echt een punt van maken in het programma. En ik moet ook zeggen dit stuk is ook een stuk waarin je gewoon keuzes maakt. Keuzes maakt om iets wel of niet te doen en prioriteiten te stellen. Dus hier zetten we wat ons betreft even geen prioriteit op. Als het gaat om wijkagenten in de wijk, wat mij betreft zoveel mogelijk. Doelstelling is nu 80 procent, en dat gaat inderdaad zoals gezegd werd door de Burakçin om inzet van de wijkagent voor of in de wijk, dus het kan inderdaad ook zijn dat iemand op het hoofdbureau zit en wel actief is voor de wijk omdat dat gewoon vanwege de werkzaamheden vereist is. En die 80 procent is ook gebaseerd geweest op de tekorten die we de afgelopen jaren hebben gezien bij de politie, de hogere uitstroom en

de wat lagere instroom. Afgelopen jaren is daar veel in geïnvesteerd. De instroom van agenten is toegenomen, uitstroom begint nu weer wat af te nemen. Dat is nog niet helemaal in balans, maar dat lijkt erop dat dat eind '23, begin '24 meer in balans gaan krijgen, met als resultaat dat we dus ook een hogere instroom krijgen. Het mooie daarvan is dat ons regionale bureau tegen Dubbeldam aan dat daar ook een opleidingsbureau gaat worden. Dus daar komen ook agenten uit de hele regio die daar worden opgeleid. Nou, dat betekent ook tot ze weer zichtbaar zijn op straat. Overigens ook in andere gemeenten, maar toch wel werkend vanuit dat bureau. En de doelstelling is dat we die 80 procent ook verhogen naar 90 procent, maar het moet wel een realistische doelstelling zijn, en dan iets wat we op eenheidsniveau met de eenheid chef hebben afgesproken. Dan is er een aantal opmerkingen gemaakt over dingen die gemist worden in het plan. Er is ook een opmerking maakt vanuit de VVD: niet doorslaan in de integrale aanpak. Dus nou ja, dat is altijd een beetje de balans zoeken in dit stuk: voor welke abstractieniveau kies je nu precies, wat zet je er allemaal wel in, wat zet je er niet in? Ik heb een aantal dingen gehoord, bijvoorbeeld over sexting en over - even kijken wat ik heb opgeschreven - pesten, vanuit Op Ons Eiland genoemd. Dat zijn zaken die wel degelijk onze aandacht hebben en waar we wel degelijk op inzetten. Het staat er ook niet met zoveel woorden in, maar daar staat natuurlijk wel een heel hoofdstuk in over met name richting de jeugd over cybercriminaliteit, vormen van naar lastiggevallen worden via internet. Slachtofferschap van digitale criminaliteit is het genoemd. En daar vallen natuurlijk al dit soort fenomenen die heel treurig en droevig zijn en die we met hand en tand moeten bestrijden, die vallen daaronder. Eens even kijken. Dan een aantal partijen die het nog heeft gehad over prioriteit gevaarlijke stoffen goederentransport over het spoor. Is een kwestie van lange adem. Daar heeft portefeuillehouder Rick Van der Linden ook regelmatig u al over geïnformeerd. We hebben het vandaag overigens in een collegeontmoeting nog over gehad met het college van Zwijndrecht. Echt iets wat onze beide gemeenten natuurlijk raakt. Wat overigens ook de Brabantse stedenrij Tilburg, Breda, Eindhoven raakt. Daar trekken we ook steeds meer samen in op. U heeft daar misschien ook wat van gezien in de media, maar het is wel een kwestie van lange adem. Want we hebben hier, vlakbij in Zwijndrecht, Kijfhoek liggen, één van de grootste rangeerterreinen van het land, vlak bij de Rotterdamse haven. Dat is natuurlijk wel een plek die je niet zomaar verplaatst. En dat is wel een plek waar gerangeerd wordt en vanwaar goederentransport weer plaatsvindt. Dus er wordt van alles aan gedaan om ook alternatieve routes te stimuleren. De lobby daarop loopt op volle toeren, maar dat is niet iets van vandaag op morgen. Het zal ook ongetwijfeld onze lobbykracht richting Brussel voor nodig zijn, waar we de komende tijd ook meer aandacht op gaan zetten. Eens even kijken. Dan heb ik nog gehoord: vooruitlopen op de wet over de 3.000 cashgeld. Ja, ik denk dat we gewoon even die wet moeten afwachten wat daar precies in staat, want dat vind ik ook eigenlijk zonde van onze inzet als we daar nou nú op inzetten. Dat is in Rotterdam overigens ook naar gekeken. Uiteindelijk is het daar ook niet in de APV beland, dus ik vind het op zich terecht dat je zegt grote hoeveelheden cash geld die horen gewoon niet in dit soort transacties voor te komen. Maar ik zou liever inzetten op het stimuleren dat die wet er snel komt, en dat we gewoon landelijk daar duidelijkheid over hebben. Ja, dat dacht ik al.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik snap goed wat de burgemeester zegt, dat is natuurlijk een keuze in schaarste en in capaciteit. Dat begrijp ik ook heel erg goed. Er zijn natuurlijk wel een aantal varianten denkbaar hoe je dit aan zou kunnen vliegen. Je zou bijvoorbeeld ook kunnen zeggen we gaan met de binnenstadse ondernemers of met luxe winkels gewoon selectief kijken of we tot een bepaalde afspraak kunnen komen, tot een soort keurmerk kunnen komen lokaal of anderszins. Dat gebeurt in andere steden, worden die gesprekken actief ook met ondernemers gevoerd. En het is niet omdat ik cash geld vervelend vind maar omdat cash geld gewoon de olie is waar de drugsindustrie op draait, en dat levert gewoon hele vervelende situaties op met doden tot gevolg. Dus het is ook echt wel iets dat ik snap dat u daar keuzes in moet maken, maar ik zou u ook uit willen dagen om dan ook daarin verschillende varianten over te kunnen denken.

De voorzitter: U wordt uitgedaagd.

De heer Kolff: Ja, dat vind ik altijd heel fijn. Dat houdt je scherp. Nou ja kijk, ik snap heel goed wat de heer Den Heijer zegt en ik heb ook gezegd dat ik zijn zorg deel dat grote hoeveelheden cash geld, dat duidt over het algemeen niet op gezonde zaken, zal ik maar zeggen, dus daar moet je bovenop zitten. Kun je op verschillende manieren doen. Ik vind het heel interessant om dat te verkennen en ik denk dat het ook goed is als mijn team veiligheid daar eens eventjes over spart, laat ik het maar zo zeggen, met de mensen van economische zaken binnenstad economie. Even kijken, het afgepakte geld...

De voorzitter: Ja. Ik krijg inderdaad en ik wil ook reageren, dus het is wel een toezegging om te kijken, hè.

De heer Kolff: Ja de toezegging is helder. De scherpste is fijn.

De voorzitter: Ja, dat vinden we altijd prettig.

De heer Kolff: Ja, ik heb natuurlijk de opdracht om mijn team veiligheid zoveel mogelijk vrij te houden voor datgene wat we hier nu hebben opgeschreven, maar ik zal proberen een aantal toezeggingen beperkt te houden. Maar dit was er één. Het lijkt me fijn.

De voorzitter: Gaat u door.

De heer Kolff: Jazeker. Dan hebben we nog de vraag gehad over de 340.000 euro die afgepakt is. Nou, wat mij betreft is dat natuurlijk ook aan de lage kant. Als het gaat om het hele district si de afgelopen jaar ongeveer 1,7 miljoen afgepakt in District Zuid-Holland Zuid. We hebben altijd overleg met de burgemeesters in Zuid-Holland Zuid en dan hebben we ook gezegd ieder jaar zou wat ons betreft die grens omhoog moeten worden gelegd wat we afpakken. Voor volgend jaar ligt die op 2,2, dus er zit sowieso altijd een ambitie in. Ik vind het, dat heb ik ook gezegd in het veiligheidsoverleg op regioniveau, dat ik het wel een arbitraire grens vind. Ja, stel je nou vast, dat is toch voor een deel nattevingerwerk en inschatting van mensen die er ervaring mee hebben.

De voorzitter: Volgens mij was dat op de vraag wat er met dat geld gebeurt.

De heer Kolff: Wat er met dat geld gebeurt, dat was een andere vraag inderdaad, dat gaat naar de rijksoverheid, dus daar kunnen wij niet van genieten. Grote kas, krijgen we

uiteindelijk altijd wel weer wat van terug, maar dat is nooit het bedrag wat we afpakken. Beter voor Dordt heeft het nog gehad over ... Oh, ik vergeet er één, een belangrijke: waardering van agenten De heer Den Heijer heeft het gehad vorige keer volgens mij over het verstrekken van een Dordtpas, als waardering voor onze politieagenten. Ik heb uitgezocht of dat kan. Nou, het kan. Ik heb ook uitgezocht wat het kost. Dat is zeer overzichtelijk. En ik heb ook met wethouder Heijkoop, die natuurlijk verantwoordelijk is voor de Dordtpas gekeken of we dat zeg maar qua kosten kunnen splitsen over de beide teams. En dat is dus ook een toezegging.

De voorzitter: Ik hoor weer een toezegging inderdaad. Dank u wel. Gaat u door.

De heer Kolff: Het enige risico, zeg ik er gelijk bij, is dat er altijd andere doelgroepen zijn die zeggen wij willen dat ook. Tegelijkertijd zeg ik wel dit gaat over een specifieke doelgroep die al jaren, zeker onder heel bijzondere omstandigheden, in de frontlinie heeft gestaan, die niet onze werknemers zijn maar wel onder mijn gezag vallen. En ik vind het eerlijk gezegd wel eens een keer mooi om die waardering ook echt te laten blijken, niet alleen in woord, maar ook in daad of gebaar. Dus vandaar dat ik daar positief op heb gereageerd. Beter voor Dordt heeft nog vragen gesteld over vertrouwen in de overheid. Daar hecht ik zeer veel waarde aan. Wat mij betreft mag de overheid altijd best een beetje saai zijn, als het maar betrouwbaar is en voorspelbaar. Dat vind ik ook altijd een belangrijk woord. Wat mij betreft ademt dit stuk dat, en is dat niet alleen maar wat er op papier staat maar is dat ook in de praktijk wat we zouden moeten doen. Dus wat mij betreft vanuit alle veiligheidsdiensten en iedereen die daarmee te maken heeft is dit één van de speerpunten om te zorgen dat de overheid vertrouwd wordt. En dat geldt natuurlijk ook voor de politie. Dan is een vraag gesteld over of we klaar zijn voor calamiteiten. Raakt natuurlijk het veiligheidsplan, dat snap ik, maar dat is vooral iets wat bij de veiligheidsregio is belegd hè. De zaken die daar werden genoemd - hoe gaan we om met de vluchtelingen uit Oekraïne, met giftige stoffen op het spoor, met allerlei andere rampen en crisis die zich kunnen voordoen - dat is bij de veiligheidsregio belegd. Dat is ontzettend goed dat dat zo gaat want die veiligheidsregio die bestaat nu een jaar of tien en daar is de afgelopen tien jaar enorm veel ontwikkeling geweest op het gebied van expertise, oefeningen, kennisdeling et cetera, en daar mogen we heel trots en zuinig op zijn. Het aantal HIC-delicten, High Impact Crimes-delicten, dat werd ook genoemd door Beter voor Dordt. Dat zie je natuurlijk stijgen na coronatijd, dat klopt. In coronatijd daalden deze delicten echt tot een, positief gezegd, dieptepunt. Bijna geen woninginbraken, bijna geen roofovervallen, bijna geen steekincident en dat is prachtig, maar het is niet realistisch dat we dat voor eeuwig zo kunnen volhouden. Mij betreft hebben delicten wel altijd topprioriteit. En we hebben natuurlijk in onze stad ook nog eens een keer misschien ook wel wat over vernomen, een re-integratieofficier die actief is juist op jongeren die zich met HIC-delicten hebben beziggehouden. En die heeft al ervoor gezorgd dat de recidive van die groep teruggebracht is van meer dan 50 procent naar net boven de 20 procent. Dus we zetten hier wel op in. Het aantal woninginbraken zal dit jaar, dat kan ik nu al voorspellen, hoger uitpakken dan vorig jaar. Nog steeds overigens vrij laag voor de omvang van de stad, en dat hou ik graag zo. Dan de straatintimidatie app is eigenlijk iets wat onder de portefeuilles van wethouder Merx valt. Kunt u daar iets over zeggen? Ja, ik wil het ook wel doen. En misschien dat wethouder Merx...

De voorzitter: Ik begrijp de wisseling van de wacht. Dus de heer Merx, straatintimidatie...

De heer Kolff: Voorzitter, misschien dat wethouder Merx meteen even iets kan zeggen over die wijkenaanpak, want die zit er ook voor een groot deel in zijn portefeuille.

De voorzitter: Straatintimidatie en wijkenaanpak. De Heer Merx.

De heer Merx: Dank u wel, voorzitter. Ja, sorry, ik heb mijn bordje niet meegenomen. De straatintimidatie app, inderdaad de vragen die gesteld worden over hoeveel. Die staan in de antwoorden. De reactie daarop van dat valt toch eigenlijk een beetje tegen, ruim 30 procent van de mensen zegt last van te hebben, en we hebben 22 meldingen gehad. Nou, dat ben ik ook eens. Dat valt gewoon tegen, dat moet meer worden. We gaan er ook mee verder om die app verder te promoten. Dus als u mensen tegenkomt die zeggen ik word geïntimideerd of waar kan ik het melden, wij ze er vooral op dat die app bestaat. Maar we gaan het nog meer aandacht aan geven als we al gedaan hebben. In dat kader - en dat is ook als het goed is naar uw raad gestuurd - gaan we verder met het Uitvoeringsplan Veilige Steden. Dus OCW stelt ons - schrik niet, hou je vast - 30.000 euro ter beschikking om hiermee verder te gaan, en dat gaan we ook met name inzetten op deze problematiek, en met name dus op die die straatintimidatie aanpak. Maar ook om één keer in het jaar een congres met professionals voor gaan houden dat met onderwijs om hen daarin te ondersteunen. De wijkenaanpak, daar komen binnenkort de plannen voor, maar die werd volgens mij vooral gesteld in het kader van de jeugd, wat doen we voor de jeugd in de wijken? Zijn er veilige plekken voor de jeugd om daar te komen? Ja, die zijn er. We hebben natuurlijk talloze buurthuizen en dat wordt gelukkig wat vaker gevonden. Sorry?

De voorzitter: Ik hoor opeens geluid. U wenst het woord te hebben, mijnheer Damen?

De heer Damen: Heel graag, voorzitter.

De voorzitter: Dan mag u reageren.

De heer Damen: Ik val een beetje over het woord talloze. Ik heb alleen maar het aantal buurthuizen zien afnemen.

De heer Merx: Nou, ik heb het woord talloze niet in de mond gehad volgens mij. Maar misschien is dat uw wens? Nee, ik heb niet gezegd talloze. Nee, dat zijn het er zeker niet. Maar we hebben, als je wat breder kijkt, vandaag heeft het college ook het sportbeleid vastgesteld, dat komt nu naar uw raad, de sportvisie. En daar willen we ook met de verenigingen gaan kijken naar een bredere draagvlak als vereniging, ook voor een aantal maatschappelijke opgaven. Maar we hebben bijvoorbeeld ook Wij samen voor de Jeugd in Dordrecht, noem ik dan maar eventjes, dat gebeurt op dit moment. Het was eerst bij Emma, maar dat gaat nu naar dat gebouwtje waar die nachtopvang tijdelijk is. En die mensen die halen echt veel jongeren naar zich toe die anders misschien wat vervelend rondhangen op straat, maar nu gewoon heel fijn onderkomen daar hebben, huiswerkbegeleiding krijgen, en echt een stukje opvang en hun ook gaan sporten. En ik vind dat een heel mooi en veelbelovend initiatief. Dus dat soort initiatieven dragen we een warm hart toe. Ook de sportvereniging kan ook zeggen in en om die omgeving, dat heb ik me althans laten vertellen, kunnen zich verheugen in een toenemend aantal

leden, met name door dit initiatief. Dus daar werken we aan, maar ook in het kader van Dordt-West is dit natuurlijk bij de Nationaal Aanpak een thema wat daar zeker terug gaat komen, waar ook vele partijen in die alliantie zitten ook bijvoorbeeld onderwijs.

De voorzitter: Ik wil u niet onderbreken, maar de heer Kolff wil ook nog wat kwijt hoor ik net, en we zitten dadelijk tegen de tijd aan, mijnheer Merx.

De heer Merx: Nou ja, ik zit aan het eind van de tekst, dus...

De voorzitter: Dan voelen we elkaar weer prima aan. Dan gaat het alleen maar goed. De heer Kolff.

De heer Kolff: Ik zal proberen, voorzitter, nog een paar thema's kort aan te stippen die genoemd zijn door de raad, of door de commissie. Verkeersveiligheid is genoemd. Dat is voor een deel inderdaad iets voor de politie. Het klopt inderdaad dat de politie niet handhaaft als de weg niet ordentelijk is ingericht voor de snelheid die daarvoor staat. Maar het is wel zo dat we de afgelopen tijd verkeerscontroles in onze stad binnen de bebouwde kom ook sterk hebben opgeschroefd en dat we daar ook steeds meer over communiceren. Want het is niet alleen van belang dat we meer handhaven, maar het is ook van belang dat we laten zien dat we dat doen zodat mensen het gevoel krijgen: oké, de pakkans is groot, ik gedraag me. Of wat fijn dat er wat wordt gedaan aan dat vervelende gedrag van mensen die te hard rijden, terwijl je dat zelf niet doet. Dus daar komt absoluut meer aandacht voor, ook in de zin van communicatie. Preventief fouilleren is nog genoemd. Ik hecht aan het middel als burgemeester, we zetten het als burgemeester en als Driehoek in onze stad in, maar wel als laatste middel. Niet voor de lol of niet omdat we zeggen van het is handig dat de politie die die mogelijkheid heeft. Nee, we zetten het in omdat het nodig is, en we zetten het wat mij betreft ook terughoudend in. Maar de rapporten die ik nu heb gezien over de zes gebieden waar we preventief fouilleren inzetten die nopen er wat mij betreft toe dat we hier toch voorlopig mee door gaan. En er wordt gewoon echt veel tussenuit gehaald, en wat mij betreft wel altijd op een random manier. Dus er wordt niet ... Er wordt aselekt preventief gefouilleerd. Dus één op de tien voor passanten wordt aangehouden en gefouilleerd. Initiatief van bewoners ten aanzien van veiligheid. Dat zit met name op het wijkniveau waar de wethouder net ook even over sprak. Er is nog een vraag gesteld over de open seksbranche versus mensenhandel. Mensenhandel is echt een verschrikkelijke business. Moeten we met hand en tand bestrijden. Een van de middelen daarvoor is dat je wel vergund sekswerk toestaat voor mensen die die business op een nette manier willen vormgeven zodat je er ook toezicht op kunt houden, zodat je ook kunt zien dat de mensen die daar werken dat daar geen uitbuiting en misbruik van plaatsvindt. Dus daarom vind ik het belangrijk dat we de vergunde seksinrichting in onze stad die het netjes doen, dat we die steunen, en dat we stevig optreden tegen de seksinrichtingen waar dat niet netjes gebeurt. De Sluisweg is recent ook nog eentje gesloten.

De voorzitter: Want we moeten zo meteen nog concluderen.

De heer Kolff: Ja, snap ik. Websites. Wat mij betreft ... Kijk, we hebben een straatintimidatie meldpunt gekregen op verzoek van de raad. Ik ben er altijd van zoveel mogelijk te bundelen hè. Dus fictie is belangrijk, politie is belangrijk in een aantal meldpunten binnen de gemeente, maar die staan wel volgens mij keurig zowel in dit stuk

als ook op de website van de gemeente vermeld. En ik wil er wel graag op letten dat dat niet een oerwoud wordt. En dan nog twee dingen, voorzitter. Beveiligingscamera's. Geldt wat mij betreft ook voor, en dat is genoemd, het gaat eigenlijk om cameratoezicht in situaties waarin er sprake is van ernstige overlast of openbare ordeverstoringen. Dat is ook een besluit om die in te zetten, wat je niet zomaar lichtvaardig en lichtvoetig neemt. En dus dat is ook een laatste middel, maar ik ben wel heel blij dat we de beschikking hebben over vijf tijdelijke camera's die we kunnen inzetten als het nodig is.

De voorzitter: De heer Den Heijer, had nog een opmerking hierover.

De heer Den Heijer: Dat ging eigenlijk nog over een punt wat eerder aan de orde is geweest, maar over de verhoogde doelstellingen op een aantal wijkgerichte integrale drugsacties. Dan is namelijk het enige punt waarin ik Integraal Veiligheidsplannen ook oprecht niet begrijp, omdat we alles wijkgericht doen behalve deze acties.

De heer Kolff: Ja, dat komt, voorzitter, omdat die drugsacties, zeg maar de ondermijningsaanpak, die zit niet alleen maar op de wijk, die ziet ook op branches, en die ziet ook op bedrijventerreinen, of op delen van bedrijventerreinen. Dus dat is niet alleen maar een wijkgerichte aanpak, ondermijning, dat is ook iets wat we - daar hebben we in de APV vorige periode ook het nodig voor geregeld - willen gaan inzetten juist op branches bijvoorbeeld door de hele stad. Nou, laat ik het geen branches noemen, want dan ga ik mensen onnodig in een kwaad daglicht stellen, maar die mogelijkheid hebben we nu. Natuurlijk ook wijkgericht zijn er interventies mogelijk, maar als het gaat om ondermijning en drugsaanpak zie je toch vooral in die branchering terugkomen.

De heer Tutupoly: Voorzitter?

De voorzitter: Ja, de heer Den Heijer kort, want we zitten tegen de tijd aan en de heer Tutupoly zou ook nog.

De heer Den Heijer: Ja, maar waar het mij meer omgaat is dat in die wijken mensen opgroeien die het verkeerde voorbeeld volgen. En dat als je zo'n actie daar houdt heeft dat ook een preventieve werking dat je laat zien aan de vrienden van die gozer in zo'n veel te dure auto en veel te veel cash geld bij zich: je komt er gewoon niet mee weg, het loont niet. Daarom zou ik graag in die dat - hoe heet dat - een bepaalde aanpak ... Een actieplan ondermijning gaat u nog opstellen, maar wat let ons nu om daar zo'n doelstelling hierin op te gaan nemen? Wat hopen wij te gaan doen?

De heer Kolff: Nee, als u dat bedoelt dan vind ik dat geen vreemde, zeker niet in bepaalde delen van Dordrecht waar het bovenmatig veel speelt. En dan raak je toch ook weer het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, en dus ook daar zal dat in opgenomen worden. We moeten zorgen dat we geen dingen dubbel doen.

De voorzitter: Dat komt nog.

De heer Kolff: Een opmerking over de dieren. Het staat inderdaad nu in het stuk naar aanleiding van de opmerking die de vorige keer door de Partij voor de Dieren is gemaakt. U heeft geteld, vier keer. Het woord mensen komt er minder vaak in voor, zeg ik dan maar even. Maar we hebben daar absoluut dus aandacht aangegeven in het stuk, maar

daarbij zeg ik meteen wel het heeft een bepaald abstractieniveau dus daarom staat het ook niet op iedere pagina.

De voorzitter: We moeten heel kort nog, mijnheer Tutupoly, want anders dan gaan we over de tijd heen.

De heer Tutupoly: Ja, er werd een even over die wijkaanpak gesproken, maar ik neem aan dat daar ook onder valt dan waar we het eerder over gehad hebben de aanpak van drugs rondom scholen en dergelijk. Dus dat was nog even een punt. En ik had nog niks gehoord op mijn vraag over integratie ter voorkoming van verpaupering van wijken door spreiding.

De heer Kolff: Wat zegt u? Dat laatste heb ik niet verstaan, sorry.

De voorzitter: Integratie en de spreiding in de wijken, zei u toch mijnheer Tutupoly?

De heer Tutupoly: Klopt ja, dat je meer spreiding krijgt zodat je uiteindelijk geen verschuiving van het probleem in die wijken krijgt.

De heer Kolff: Ja, dat snap ik voorzitter, maar dat is wel iets wat een beetje de pet van dit programma te boven gaat. Daar zou je overigens wel aandacht voor kunnen hebben in het Nationaal Programma, want dat ziet ook echt in fysieke ingrepen. Dus wat bouw je waar en hoe ziet een wijk eruit, hoe is een wijk ingericht. Maar dat gaat dit programma echt een beetje te boven. Dus dat. En als het gaat om drugs en overlast en dergelijk op scholen, daar is aandacht voor. Daar hebben we ook in de preventieve sfeer programma's op. Daar kan misschien de wethouder nog wat over zeggen, maar ik weet niet of daar nog ...

De voorzitter: Nee, dat kan dan een andere keer, want...

De heer Kolff: Wat we wel doen af en toe, als er sterke signalen zijn met de wijkagent kluisjescontroles. Dus dat zeg ik dan ook maar. Maar dat doe je ook alleen als er signalen zijn.

De voorzitter: Oké, maar die actieplannen die komen nog allemaal langs de raad neem ik aan? Die worden daarin meegenomen hoop ik toch, mijnheer Kolff?

De heer Kolff: Voor een deel ter besluitvorming, voor een deel ter informatie.

De voorzitter: Ter informatie, dus er komt iets naar ons toe. Ja, op het laatst begint iedereen altijd, hè mijnheer Burakçin? Heel kort.

De heer Burakçin: Ja, voorzitter toch even voor het proces. Tenminste, ik heb gevraagd voor zo'n thema-avond, maar de vraag is meer van moeten we dat via de griffie gaan doen of gaan we hier besluiten nu dat we dat gaan doen? Dus...

De heer Kolff: Nou wat ik eigenlijk van plan was, en ik hoop dat u dat goed vindt, als we dat combineren eens gewoon een keer weer de teamchef van politie, misschien de districtschef erbij van politie, de officier van justitie hierheen halen en gewoon een

thema-avond over veiligheid vanuit politie en OM-perspectief waar je ook dit onderwerp dan in mee neemt, want anders ben ik bang dat we over elk sub onderwerp vanavond ...

De voorzitter: Is dat een goed idee, mijnheer Burakçin?

De heer Kolff: Die zal ik via de griffie met het team veiligheid...

De voorzitter: Dat is dan ook een toezegging nog. Ik heb niet gehoord dat iemand hier nog iets verder mee wil dan naar de hamerraad. Is dat een juiste conclusie? Dan sluit ik ... Mijnheer Damen, ja?

De heer Damen: Voorzitter, Ik wil daar in mijn fractie nog over praten. Ik vond de opmerking van de heer Tutupoly wel houtsnijden en de reactie van de portefeuillehouder niet. Spreiding van sociale woningbouw daarmee van kwetsbare huishoudens. Maar dat dreigt in belangrijke mate bij in zeg maar het melden...

De voorzitter: Maar de enige mogelijkheid, want ik proef dat daar voor de rest geen meerderheid voor is, is dan om een motie of een amendement in te dienen of om een andere keer hier iets over te gaan vinden, mijnheer Damen. Ja, de heer Klerk.

De heer Klerk: Ja heel kort, maar ik had gerekend dat er nog een tweede termijn zou komen, maar dan vraag ik me gelijk af of een uur voor zo'n document niet te kort is, maar ja.

De voorzitter: Ja, dat kan, maar dan moet u inderdaad richting de griffie en de agendacommissie hier wat...

De heer Kolff: Ja voorzitter, waarbij ik meteen aangeef dat natuurlijk de prioriteiten ook al een keer uitgebreid met elkaar hebben besproken een paar maanden geleden, dus het is niet de eerste keer dat we het erover hebben.

De voorzitter: Ik concludeer dat dit naar de hamerraad gaat, en ik sluit deze commissie af. Dank u wel.

5. Chemours/DuPont 5: Water(kwaliteit) en voedselproductie

Voorzitter: mevr. Boom-Vos

Raadsgriffier: mevr. Vermeulen

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. De Boer (Op Ons Eiland)

Dhr. Van Dam-Timmers (CDA)

Dhr. Den Dulk (PVV)

Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)

Dhr. Den Hartog (GroenLinks)

Dhr. Hartmeijer (SP)

Dhr. Kuhlmann (VVD)

Dhr. Maroof (DENK)

Mevr. Nieuwland-van den Bosse (CU/SGP)

Mevr. Pichel (FvD)

Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Schakel, mevr. Van den Akker, mevr. Vink, dhr. Van Tienen

Insprekers: mevr. Kamphuis, mevr. Ossendorp, mevr. Biesta

Portefeuillehouders: wethouder R. Van der Linden

De voorzitter: Oké. Welkom allemaal. We beginnen. Sorry. Ja dat klopt. Sorry, dat we wat later beginnen, maar de vergadering voor ons liep iets uit, en we hebben veel insprekers die ons wijzer komen maken. Dus toch eerst even voorstellen. Welkom aan de raads- en commissieleden. Wethouder De Jonge is wat vertraagd, wethouder Van der Linden valt even voor haar in. En voor het verslag wil ik als eerste de raads- en commissieleden vragen om zich voor te stellen. Ik begin dan links van me. Dank u wel. We hebben ook nog twee gasten van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Die zal ik dadelijk voorstellen wanneer zij gaan inspreken. Wij zitten hier omdat we als gemeenteraad ons goed willen informeren over Chemours. Vandaag is de laatste sessie over dit onderwerp en we hebben eerder gezegd dat we daarna oordeels willen vormen. We hoorden net al wat andere voorstellen mogelijk met elkaar. De eerdere technische briefings belichten steeds één thema of toezichthouden parkeer - vandaag komen er meerdere thema's aan bod - water en voedselproductie. Nou, daarvoor hebben we een heleboel gasten dus daar willen we alle tijd voor nemen, dus ik zal niet te lang meer praten. Als eerste hebben we inspreker mevrouw Kamphuis. Mevrouw Kamphuis u heeft vijf minuten de tijd. U heeft al eerder ingesproken, een presentatie gegeven, daar hebben we allemaal kennis van genomen. Dus welkom. Ik geef u nu het woord.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel dat ik wederom mag inspreken. Mijn eerdere verhaal waarom ik persoonlijk bij dit onderwerp verbonden ben, dat weten jullie al. Zijn er nog vragen voor diegenen die er niet bij waren, kunt u deze na afloop stellen. Ik wou het hebben over ons drinkwater. We moeten elke dag water drinken omdat dat gezond is, en goed voor je lichaam is. Alles wat groeit en bloeit heeft behoefte aan water, schoon water, maar hoe schoon is het eigenlijk? Ik maak me erg veel zorgen over het water. Waarom? Nou, omdat in de media regelmatig wordt bericht dat het grondwater steeds op meer plaatsen dusdanig vervuild is dat het niet geschikt is voor productie van drinkwater. En deze drinkwater heeft u toch elke dag nodig? Sloopwater, dicht bij de chemische fabriek van Chemours Dordrecht is niet geschikt voor de moestuinen in verband met PFAS. Trouwens de moestuinen mag je toch niet uiteten. Überhaupt zit er in de rivier rondom Chemours PFAS-stoffen. Het is wetenschappelijk bewezen dat je immuunsysteem aantast. De kankergevallen, ja, dat is nog niet bewezen. Tevens komt er in de omgeving wel meer kankergevallen voor dan in de rest van het land waar geen giftige uitstoot is. Is dat toevallig? Ik denk van niet. Over het drinkwater gesproken. Wie kan mij vertellen dat het schoon is? Ik geloof er helemaal niets van. Anders gaan de waterbedrijven niet naar de rechter, lijkt mij. Tevens lees ik op de gemeentewebsite dat RIVM bepaalt wat de maximale concentratie van GenX-stoffen in het drinkwater is. Hoe

wordt deze grens bepaald zodat daar geen gezondheidseffecten worden verwacht? Maar hoe bepalen ze het? Want het ene lichaam is niet de andere. Tellen ze alles bij mekaar op, drinkwater, lucht? Andere manieren dat je PFAS-stoffen in je lichaam binnenkrijgt, zoals make up. Is dat niet zoals er niet voldoende grondwater is om drinkwater van te maken, dat ze ook het water uit het Spaarbekken gaan gebruiken? Het lijkt mij dat die PFAS-stoffen in zit, in het drinkwater. Net als in het lichaam behoort geen PFAS in te zitten toch? Het bedrijf Chemours is zo begaan met de omgeving, waarom bieden ze dan niet aan alle huishoudens een omgekeerde osmose met 20 jaar onder onderhoud aan, net als in Amerika. Het blijkt dat je hiermee water schoon uit de kraan krijgt. Nu over het zwemwater. De gemeente heeft hele mooie plannen gemaakt om bij de Prins Hendrikbrug een mooie plek te maken waarbij je ook het water in kan. Hoe slim is dat? Ik heb namelijk van een bioloog gehoord dat in het water ook PFAS zit. Hoe veilig is dat? Ik maak mij zorgen omdat daar geen PFAS in een natuur behoort, en zeker niet in ons drinkwater of lichaam, waar het trouwens wel in zit. Waarom worden de krachten niet gebundeld tussen de waterbedrijven, waterschappen, Voedsel- en Warenautoriteit en de gemeente en de provincie. Als jullie samen naar de Tweede Kamer gaan en zorgen dat ze nu zelf stappen gaan ondernemen en stoppen met de uitstoot? Of zorgen dat de vergunning heel nauw wordt nageleefd door een onafhankelijke persoon die dit controleert en niet door de cijfers van Chemours afgaat. Mocht er te veel geloosd worden, tja, dan geen geldboete, want dan kunnen ze toch makkelijk betalen. Maar een week dicht, en dan steeds ophogen, en na drie keer dichtgedaan te hebben de vergunning intrekken? Dan stoppen ze wel. Ga niet zeggen, dat kunnen we niet bewijzen. Nou, dan zorg je daar maar voor, en wacht niet op Europa, want dan kan je nog jaren wachten. De PFAS-uitstoot moet uiteindelijk over de gehele wereld stoppen. En we beginnen in woonwijken. Dank u wel voor het luisteren. Ik hoop dat de instanties er nu ook iets gaan doen. Tot slot wil ik via de voorzitter zeggen dat ik de raad dankbaar ben voor wat ze nu doen en wat ze in de toekomst nog gezamenlijk gaan doen. Dank jullie wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Kamphuis voor uw continue bijdrage. Zijn er nog vragen vanuit de commissie? Nee? Volgens mij heeft mevrouw Kamphuis vaak genoeg met de commissieleden gesproken. Dank u wel. Dan wil ik nu overgaan naar onze gasten die ons wat extra vertellen op het gebied van water. Allereerst mijnheer Piet Schakel van afdelingshoofd Vergunningen, Toezicht en Handhaving van waterschap Hollandse Delta. En daarna zal ik mevrouw Vink van Evides het woord geven. Onze gedachte is bij de presentaties af te wachten en daarna de vraag stellen. Mijnheer Schakel, wilt u ons meenemen in het toezichtstelsel op waterkwaliteit?

De heer Schakel: Goedenavond allemaal. Ik ben al voorgesteld. Piet Schakel, afdelingshoofd Vergunning, Toezicht en Handhaving van waterschap Hollandse Delta. In die rol ben ik hier nu niet, maar ik ben meer in de rol dat ik ook voorzitter ben van de kerngroep PFAS die wij binnen waterschap Hollandse Delta hebben. Daar ga ik straks wat meer over vertellen. Maar ik neem u eerst even mee in een wat algemenere presentatie, die is vrij kort hoop ik, maar dan ... Kijk, wat doet waterschap Hollandse Delta? Daar begin ik even mee, en ik probeer en ik hoop dat dat lukt. Goed, dat duurt mij te lang, ik ga het gewoon vertellen: wat doet waterschap Hollandse Delta? U kunt het op de

intranetsite, want dat was ook een kopietje die ik u wilde laten zien wat het waterschap allemaal doet, maar het voert te ver om al die taken nu ook op te noemen. Het duurt te lang om het plaatje op te zoeken, zie ik. Dus het waterschap Delta. En dat kan eigenlijk in vier hoofdonderdelen verdeeld worden: schoon water, veilige dijken, veilige wegen en veilige vaarwegen. Dat is in feite waar onze bevoegdheid en verantwoordelijkheid ligt. En in dat opzicht, hoorde u hem al, wil ik eerst nog even laten zien wat het werkgebied is van waterschap Hollandse Delta. Dat ziet u hier, dat zijn de eilanden zoals ze hier geschetst staan, en voor u is vooral dit stukje natuurlijk heel erg van belang, het Eiland van Dordrecht. Het beheer van het watersysteem. Het watersysteem, dat betekent al het oppervlaktewater wat onder ons beheer valt. Dat zijn alle oppervlaktewateren behalve de wateren die onder rijkswater vallen. Dat is simpel, dus voor dat overige moet u bij het waterschap zijn. Wij zorgen voor dat het oppervlaktewater voor diverse doeleinden bruikbaar blijft. Wij hebben een aantal bevoegdheden. Wij zorgen ook kwantitatief voor goed grondwater. Dat is het tweede kolommetje wat daarbij hoort, dat is ook het watersysteem. En tenslotte, en daar zit een beetje een dubbele rol van het waterschap, wij moeten ook baggeren, en die bagger moet ook ergens blijven. Dus wij moeten ook het baggeren op een goeie manier afzetten, en dat doen wij door het, als het kan, op de kant te zetten, en als het niet kan op een goede manier af te voeren. Ook dat maakt onderdeel uit van het watersysteem. Dan de waterketen. De waterketen dat is de zuivering, de gemalen daar komt het rioolwater binnen en vervolgens wordt naar de zuiveringen getransporteerd. Hier is dat de zuivering Dordrecht op de staart, en daar staat de zuivering. Daar maken wij het huishoudelijk afvalwater schoon, en het huishoudelijk afvalwater van industriële afvalwater van huishoudelijke aard. Dus wij zuiveren geen water van industrie. Na het zuiveren lozen wij dit op rijkswater. Wij zijn daarin in de keten. De gemeente loost op het riool, het riool komt tot de zuivering, de zuivering zuivert en vervolgens gaat het weer naar rijkswater. Dan kom ik bij PFAS. Dat is dus een probleemstof op de zuivering, want de zuivering doet daar niets mee. Het komt binnen via de riolering, het gaat door de zuivering heen en het verdwijnt weer op rijkswater. Wij kunnen vooralsnog dat water niet zuiveren als het gaat om PFAS. Sterker nog, uit onderzoek is gebleken dat er in de zuivering zomaar iets gebeurt, waardoor de concentratie hoger wordt. Daar is nog onderzoek zijn ze daarnaar aan het doen, maar ook dat komt nog voor. Dat zijn de verbindingen die in de zuivering tot stand komen waardoor wat we aan de voorkant meten aan de achterkant soms zelfs verhoogd wordt. Het is een proces waar wij geen invloed op hebben. Goed. Ik begon al te zeggen met mijn voorstellen dat wij een kernteam hebben om de problematiek die op ons afkomt integraal aan te pakken, en dat betekent dat wij dit doen door onder andere brononderzoek, benoemde het net al. Wij kijken waar de bronnen zitten, wij monitoren, wij bemonsteren, wij analyseren, wij kijken overal waar er concentraties zijn, als dat aan de orde is. De zuiveringstechnieken. We hebben een afdeling die zich bezighoudt met het nader innoveren van de zuiveringen en zoeken wat er op dat gebied allemaal mogelijk is. Wij doen ook mee aan landelijke proeven om te kijken of je PFAS ergens kunt bestrijden. Met bacteriën bijvoorbeeld. Is een klein onderzoekje wat loopt van een Universiteit. Daar doen wij ook aan mee om te kijken: werkt dat? Alleen, dat zijn zulke kleine schalen, dan moet je niet denken dat we dat ook in de zuivering kunnen vooralsnog. Maar dat is dus voor het onderzoek. Wij reguleren en beperken lozingen. Nou, dat is een rol die Vergunningverlening vanuit de regulering doet. Wij adviseren de omgevingsvergunningen. Daar waar wij geen bevoegdheid zijn, bijvoorbeeld bij Chemours die op de riolering loost, hebben wij wel een adviesrecht, en daar maken wij

ook gebruik van om dat te doen. Om een voorbeeld te geven, wij hebben ook beroep aangetekend tegen de vergunning die is afgegeven voor Chemours, wij als waterschap. Op het onderdeel waar wij verantwoordelijk voor zijn, dat is namelijk dat de zuivering gezien wordt in de vergunning als de best toepasbare techniek. Daar hebben wij ons bezwaar in ons beroep op aangetekend. Wij vinden de zuivering niet de beste toepasbare techniek, want zoals ik net al zei: het komt erin en het gaat er weer uit. Wij doen er helemaal niets mee, vandaar ons beroep ten aanzien van de vergunning. Verder houden wij toezicht op directe lozing op oppervlaktewater, en op indirecte lozingen die via de riolering komen. Dat doen we niet vanuit een bevoegdheid die wij hebben, want die bevoegdheid ligt bij de gemeente als het gaat om de verantwoordelijkheid. En de bevoegdheid ligt bij de Milieudienst, want die doen de taken voor de gemeente. Wij adviseren daarin wel omdat uiteindelijk aan het eind van de pijp de zuivering staat en wij daar een belang hebben. En tenslotte beleidsregels ontwikkelen. Die heb ik er ook nog specifiek opgezet om een voorbeeld te geven wat dat dan inhoudt. Op dit moment zijn wij bezig om een beleid te ontwikkelen waarbij als grondwater wordt opgehaald en geloosd zijn wij verantwoordelijk voor de lozing. In dat grondwater zit PFAS, en dat wordt dus geloosd, en dat mag niet. Nu zijn wij aan het kijken of dat er toch een beleidsregel is waarbij we in ieder geval the time being daar op een slimme manier mee om kunnen gaan, want anders kan er nergens meer gebronneerd worden. En dat gat - en de bouw heeft al last van allerlei andere regels - dan gaat ook op dát onderdeel de bouw nog stil, want dan mag er dus niet meer gebronneerd worden. Dus wij zijn bezig met een beleid om te kijken of de referentiewaarde van het oppervlaktewater waarop geloosd wordt daarmee met die lozing niet beïnvloed wordt. Als dat niet zo is zou ons beleid eens kunnen worden - is nog niet zover - dat we het dan gaan toestaan. Dus als er geen verhoging plaatsvindt ten opzichte van de referentiewaarde van het oppervlaktewater ... Nou, dat is een voorbeeld van die beleidsregel die we op dit moment aan het ontwikkelen zijn. Nou, ik ben er ook doorheen. Ik dacht dat er nog een plaatje kwam. Zijn er nog vragen, maar dat is nu ook mijn opmerking. Zijn er nog vragen?

De voorzitter: Ja, dank u wel voor presentatie. Het maakt duidelijk hoe belangrijk de waterschappen zijn. Des te meer reden om op 15 maart van ons stemrecht gebruik te maken voor de waterschapsverkiezingen. Maar dat is gewoon in algemene oproep. De heer De Boer had een vraag, en daarna mijnheer Van Dam-Timmers.

De heer De Boer: Dank u, voorzitter. Dank voor uw presentatie, mijnheer Schakel. U noemde één van de onderdelen, het brononderzoek. Is het bij u ook bekend wat de concentratie is van de PFAS in het water? Of is daar wat cijfers waar u zegt: niet mee bezig gehouden?

De heer Schakel: Ik kan geen volmondig ja zeggen. Daar waar wij onderzoek doen bij bepaalde bronnen hebben wij uiteraard analysegegevens. En bron kan zijn Chemours, bron kan zijn de riolering, bron kan zijn het eind van de zuivering, het effluent, dat bemonsteren wij. Op dit moment zelfs in overleg met het drinkwaterleidingbedrijf bemonsteren wij daar. Zij analyseren, wij analyseren om te kijken wat zijn de mogelijkheden en de onmogelijkheden. Dus dat noemen wij dan ook brononderzoek. Terwijl het eigenlijk een lozing is, maar wij beschouwen dat als een bron voor de rivier.

De voorzitter: Een kleine vervolgvraag en daarna doe ik even een technische ...

De heer De Boer: Ja, een kleine vervolgvraag. Zijn er ook cijfers bekend bij jullie wat jullie aantreffen, zeg maar. Kunnen we dat ergens zien?

De heer Schakel: Ja, die zijn bekend. Dat is ook geen geheim. Wij gaan met de Omgevingsdienst Zuid-Holland en met de gemeente Dordrecht, en wij hebben daar regelmatig ook overleg over, ook op bestuurlijk niveau en die analysegegevens die worden ook met elkaar gedeeld om te kijken van kunnen wij op die manier zoveel mogelijk data verzamelen om aan die bron ook te kijken wat er werkelijk gebeurt. En dat we ook nog in overleg, zo zei ik juist, met het drinkwaterleidingbedrijf.

De voorzitter: Dank u wel. Even een technisch voorstel voor deze vergadering. We hebben best wel veel experts die ons komen informeren. Dus mijn voorstel is om één vraag per fractie voor de experts te doen. Een verduidelijkingsvraag mag dan nog wel, maar gewoon één vraag. Geef ik nu het woord aan de heer van Dam-Timmers.

De heer Van Dam-Timmers: Ja dank, voorzitter, dank ook voor uw presentatie. Erg verhelderend. We hebben in deze commissie in de afgelopen vijf sessies hier ook veel over gehad, en het is ook veel gegaan over metingen en wat wordt er nu wel en wat wordt er nu niet gemeten? Het ging ook over metingsfrequenties, wie doet wat et cetera. Wat doen jullie nu, en hoe vaak meten jullie dan echt? Dat is nog een vraag die wel breed leeft, was mijn indruk.

De heer Schakel: Dat verschilt per soort bemonstering. Als het gaat om de zuivering hier in Dordrecht, daar zal ik me even toe concentreren dan, want wij bemonsteren ook de Bagger, maar dat is even misschien wat minder interessant voor dit moment. Wij bemonsteren ook het oppervlaktewater als er een bronnering is. Dat voorbeeld gaf ik zojuist dat is een bemonsteren heel veel. Maar als het gaat om de zuivering bemonsteren wij eens in de 14 dagen, en sinds december hebben we de frequentie opgevoerd naar aanleiding van berichten in de krant dat er verderop in de rivier hogere concentraties zijn waargenomen. Hebben wij in overleg ook met het drinkwaterleidingbedrijf aan het eind van de pijp van de zuivering zijn wij frequenter gaan bemonsteren, en dat is nu eens in de 14 dagen voor wat betreft het schone water aan het eind van de zuivering, het effluent. En dagelijks nemen we trouwens etmaal monsters.

De heer Van Dam-Timmers: Is deze data zeg maar ook inzichtelijk? Kun je dit soort van live volgen of zo, zijn er dashboardjes of zo? De overheid houdt heel erg van hippe dashboards.

De heer Schakel: Nee, die hebben wij niet. We hebben geen hip dashboard. Maar het is allemaal opvraagbaar, er zit geen geheim op. Het is gewoon ... In het kader van de Woo is alles opvraagbaar.

De heer Van Dam-Timmers: In dat kader zou ik ze wel willen zien van de afgelopen jaren.

De heer Schakel: Om uw woorden kracht bij te zetten.

De voorzitter: Ik wou net zeggen. Nou, dan kunt u een Woo-verzoek indienen en het onderhoud bellen. Ik ga het woord geven aan de heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u voorzitter, en dank aan de heer Schakel voor de duidelijke presentatie. U vertelde daar onder andere in dat jullie bezwaar hadden gemaakt, onder andere met argument dat het volgens jullie niet de best beschikbare technologie is. Mijn vraag is: welke technologieën zou Chemours dan moeten toepassen of wat zou wel de beste beschikbaar zijn, en wat zouden we als dat gebruikt wordt dan het voordeel zijn? Is daar iets over te zeggen in kwalitatieve zin?

De heer Schakel: Ik ben geen techneut, dus wat wel de best beschikbare techniek is, dat weet ik niet. Ik weet wel dat de Unie van Waterschappen namens de waterschappen heeft gesteld: wij willen het helemaal niet meer op de zuivering hebben. Nul.

De voorzitter: Een hele korte, want we willen dadelijk ook nog een andere...

De heer Den Hartog: Ja, ik begrijp dat als je bezwaar aanmaakt van dit is niet de best beschikbare, dan heeft u toch vanzelfsprekend een idee van dan moet er iets beter zijn, of zie ik dat verkeerd?

De heer Schakel: Nee, daar moet ik dan wel een technisch antwoord op geven. Wij zien de zuivering niet als een techniek om stoffen uit het water te halen voor een bedrijf wat loost. Dus wij vinden dat als dat in de vergunning staat, die is afgegeven, dat de zuivering als best beschikbare techniek wordt gezien, dan hebben wij dáár beroep op ingesteld omdat wij zeggen: je kunt nooit een zuivering als bedrijf noemen als best bestaande techniek voor de lozing die het bedrijf doet.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ja dank u, voorzitter. U had het over het oppervlaktewater. Heb ik toevallig wel eens ... Of niet toevallig, het was eerder met mevrouw Kamphuis ook gesproken, en hoe zit het met de mogelijkheid om te zwemmen?

Laat ik het anders vragen, u meet natuurlijk vaak hoe het staat. Bent u wel eens concentraties tegengekomen bij uw meting waarvan u zegt: als je in zo'n concentratie PFAS gaat zwemmen in het water dat is niet gezond. Of is op dat onderdeel iets waar we ons geen zorgen over hoeven te maken?

De heer Schakel: Ja, een heel flauw antwoord, maar daar is het waterschap niet bevoegd voor. Wij bemonsteren wel, maar dat doen we op zwemwater voor de provincie. De provincie analyseert de resultaten en die geeft wel of geen zwemadvies. Dus wij werken voor de provincie als het gaat om zwemwater. Daar zijn wij niet het bevoegd gezag voor, voor zwemwater.

De heer Kuhlmann: Dank u. Mag ik nog een vervolgvraag?

De voorzitter: Ik ga bij de volgende wel heel streng, want u ziet nu wat voor goede opvoedouder ik ben?

De heer Kuhlmann: Ja precies. Nee, dat was op de vraag van de heer Van Dam: wie wil kan die informatie opvragen, over die metingen. Maar ik heb het idee dat er ook wel wat mensen in Dordrecht in onze regio zich hier wel geïnteresseerd zijn, zich zorgen over

maken. Is het waterschap ook bereid, om los van of mensen het aanvragen, maar om zelf actief op een hoekje van de website wat van die meetresultaten gewoon actief te publiceren?

De heer Schakel: Nou, ik denk het niet. En het waarom is, omdat het hele ingewikkelde cijfers zijn. En er zijn wel, ik denk, 3.000 soorten PFAS en PFOS. Dus wat je precies bemonsterd en wat je met die getallen moet doen dat vraagt heel veel analyse en heel veel kennis en kunde. Dus het sec overhandigen van cijfers zonder dat daar een goed advies bij zit of een goeie analyse, daar denk ik dat wij daar erg veel moeite mee hebben.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Oh, mijnheer Wringer u heeft ook een vraag. Stelt u hem.

De heer Wringer: Ja dank, voorzitter, ik heb maar één vraag. U heeft bezwaar gemaakt tegen de afgifte van een vergunning. Hebben we het hier over de vergunningen van de provincie, de milieuvergunning afgeven door DCMR, Dienst Rijnmond?

De heer Schakel: Ja.

De heer Wringer: Oké.

De voorzitter: Dank u wel, heer Schakel. Oh sorry, ik zit zo te focussen. Mevrouw Pichel, u heeft ook nog een vraag.

Mevrouw Pichel: Ja dank u wel, voorzitter. Ik zit even te kijken hoe ik het beste kan stellen. En ik vraag me ook af of dit bij u ligt, ja of nee, maar waar ik een beetje naar op zoek ben is, we zien natuurlijk dat er ook in het verleden heel veel uitstoot is geweest, en er is nu wel een reductie van uitstoot die nog niet nul is, dus daar moeten we nog scherper op zijn. Maar waar ik dus een beetje benieuwd naar ben is, als we het hebben over die metingen, is er dan nog heel veel wat oud is wat we nog niet weggrijpen, is er heel veel wat gewoon continue bijkomt? En zo ja, hoe liggen die verhoudingen?

De heer Schakel: De verhouding, kan ik geen antwoord op geven. Op uw eerste vraag kan ik wel antwoord geven. Wij meten direct aan het einde van de rioleringen, wij meten direct aan het einde van de zuivering. Dat zijn momentane waarden van dit moment. As wij in de bagger meten dan meten wij concentraties van vier, vijf jaar geleden, soms wel tien jaar, want dat is de vorige keer dat er gebaggerd is. Dus ook dat is heel variabel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie u nog denken, als u straks nog vragen heeft dan kunt u nog naar de heer Schakel. Dank u wel voor uw informatie. Wil ik graag de mensen van Evides het woord geven. Mevrouw Vink.

Mevrouw Vink: Dank u wel, voorzitter, voor de uitnodiging ook om hier een verhaal te vertellen over de drinkwatervoorziening in het zuidwesten van Nederland. Aan de hand van deze presentatie zal ik jullie meenemen in een aantal zaken. Aan mij is aan de voorkant een aantal vragen gesteld: wat is de verantwoordelijkheid van het drinkwaterbedrijf, wat is het leveringsgebied van Evides, hoe produceren jullie drinkwater in Dordrecht, en hoe op welke wijze bewaken wij ons drinkwater en drinkwaterkwaliteit, en hoe zetten we ons daarvoor in? Dat probeer ik kort en bondig te

doen. Ik heb behoorlijk wat slides dus ik ga er ook snel doorheen, en het liefst aan het eind dan even de vragen, zou ik zeggen. De drinkwatervoorziening in Nederland. Ik heb nog een beetje gezocht naar een historisch plaatje ook van Dordt. Nou ja, het is natuurlijk zo dat drinkwatervoorziening, als je kijkt naar het eerste plaatje, dat is 1850 tot 1880, toen werd drinkwater eigenlijk gehaald uit de sloot, echt gewoon uit het oppervlaktewater. Nou ja, aan de rechterkant zie je helemaal dat natuurlijk dat geen gezonde toestand was. Er waren natuurlijk in verhouding tot het water wat je uit sloot haalt veroorzaakte ziektegevallen cholera, toentertijd. Dat was echt 1850 tot 1880, en rond 1880, 1890 zijn ook de eerste drinkwaterbedrijven eigenlijk echt tot stand gekomen. En het middels plaatje is denk ik Villa Augustus volgens mij in Dordt. Dus dat is ja ... Nou, en dat is ook eigenlijk de start hier van het drinkwaterbedrijf in Dordt. Als ik dan doorga naar een stukje drinkwatervoorziening in Nederland, en het verzorgingsgebied van Evides. Nou ja, wij liggen eigenlijk, en dat is iedereen natuurlijk bekend, onderaan een delta waar rivieren Rijn en Maas samenkomen, en waar dus oppervlaktewater ook richting zee stroomt. Drinkwaterbedrijven in Nederland dat zijn er op dit moment tien. Er is een hele ontwikkeling geweest van fusietrajecten. Nu hebben we tien drinkwaterbedrijven die zorgen voor de drinkwaterproductie in Nederland. Zo zijn we eigenlijk ook gebiedsgebonden, dus Evides zit in het zuidwesten van Nederland en wij leveren dus drinkwater, dat zie je eigenlijk in de Rijnmondse regio, maar ook heel Zeeland tot aan Zeeuws-Vlaanderen en een stukje van Noord-Brabant en Tholen. Nou dat ziet u hier weergegeven. Wij leveren dus als Evides zeg maar aan tweeënhalve miljoen consumenten, en ook bedrijven, en we leveren ongeveer 158 miljoen kuub per jaar. We hebben zo'n beetje veertienduizend kilometer leidingwerk ook wat we onderhouden in ons hele gebied, en dat zijn transport- en distributieleidingen, waar we natuurlijk ook zorg voor moeten dragen dat die infrastructuur in stand blijft. En dat doen we samen met ook heel veel overheden om dat voor mekaar te krijgen. We zijn onderdeel ... Evides waterbedrijf is een NV waar ook de gemeente en ook provincies aandeelhouders zijn, en dus ook een rol hebben in relatie tot het drinkwaterbedrijf. Moet een beetje ver om alle gemeenten te noemen, maar Dordrecht is er één van. Dan, als je kijkt naar waar komt nu ons drinkwater vandaan? Ja, dat is een diversiteit van bronnen, maar je kan wel stellen dat Evides is echt een ... Nou ja, ons aandeel is grotendeels oppervlaktewater, dus wij zijn echt wel een oppervlaktewaterbedrijf met een stukje grondwater. En dat hangt samen met het feit dat wij in het zuidwesten van Nederland zitten waar eigenlijk gewoon ... Ja, we zitten in een zoute regio, dus het is verzilt, en daar is ...

De voorzitter: Mevrouw Vink, misschien is het qua tijd handig als u zegt: ik focus me even waar drinkwater in Dordrecht vandaan komt, Baanhoek en de Maas.

Mevrouw Vink: Ja, dan kom ik straks ook nog later op in de presentatie. Als je kijkt naar de regio waar hier drinkwater gemaakt wordt dan komt dat uit de Maas, en via de Biesbosch bekkens wordt het getransporteerd naar Dordt. En er zit een stukje grondwater. Zal ik later nog een plaatje ... Zal ik iets meer in detail op ingaan. Oké, het tweede punt is drinkwatervoorziening van bronbescherming tot productie. Daar vertel ik een stukje over. Er is mij gevraagd om iets te vertellen over de rol en taakopvatting van het drinkwaterbedrijf. Wij zijn aan zet om natuurlijk vanuit de drinkwaterwet hebben wij de primaire taak om voldoende drinkwater en ook van goede kwaliteit te leveren aan consumenten. Daar liggen wettelijke kaders aan ten grondslag, drinkwaterwet, drinkwaterbesluit en drinkwaterregeling. Die zijn afkomstig vanuit de drinkwaterrichtlijn,

en die is begin dit jaar eigenlijk ... Er is een nieuwe drinkwaterrichtlijn geïmplementeerd en er is ook nieuwe wetgeving tot stand gekomen. Nou ja, in de drinkwaterwet en het drinkwaterbesluit en de drinkwaterregeling worden een aantal zaken geregeld, zoals tarieven maar ook wettelijk eisen en normen voor drinkwater, en ook eisen die gesteld worden aan de monitoring van het drinkwater. Dat ligt eigenlijk allemaal wettelijk verankerd. In de governance, daar heb ik al dus een stukje verteld. We hebben het vaak vanuit drinkwaterbedrijven dat er aandeelhoudersstructuur is richting ons bedrijf. En daar zal ik straks nog iets meer over tellen. Gemeente, provincie en het rijk hebben ook een verantwoordelijkheid in relatie tot zorgplicht voor de bescherming van de drinkwatervoorziening. En de ILT is met name toezichthouder op ons als drinkwaterbedrijf of wij onze taak goed uitvoeren. Omgevingswet en zorgplicht. Nou ja, je ziet in dit plaatje, hier aan de zijkant, zie je eigenlijk welke partijen houden zich nu eigenlijk allemaal bezig met waterbeheer in Nederland, en hoe raakt dat dan ook de drinkwatervoorziening, want dat is best complex. Maar eigenlijk zegt artikel 2 van de drinkwaterwet: diverse overheden hebben een taak in de zorgplicht ten aanzien van drinkwater, en dat is zowel voor de bronnen als voor de infrastructuur. Nou, dat houdt dan in dat eigenlijk al die partijen hebben een taak om de drinkwatervoorziening duurzaam in stand te houden zowel nu als in de toekomst. En dat doen zij samen met de drinkwaterbedrijven, maar daar hebben alle overheden dus wettelijke instrumenten voor, en dat zijn dus eigenlijk beleidsplannen, maar dat zijn ook taken in relatie tot Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, Omgevingsplannen, Omgevingsverordeningen, Omgevingsvisies, het vaststellen van grondwaterbeschermingsgebieden, maar ook maatregelen die je doet in het watersysteem. Dat credo zal jullie bekend voorkomen, we hebben het standpunt dat drinkwater maken begint bij een schone bron. Dat betekent dus ook dat in de zorgplicht ook diverse overheden daar een opgave hebben om de drinkwater of de waterkwaliteit van de bronnen zo goed als mogelijk te beschermen. En er zit dus voor ons ook een taak in Omgevingsmanagement en belangenbehartiging richting alle andere partijen. Wij hebben ook het credo dat waterkwaliteit van groot belang, wat er niet inzit hoeven wij er ook niet uit te halen uiteindelijk. Wij focussen ook op de hele waterketen. We werken samen - heb ik nog in de loop van de presentatie nog een plaatje over - met heel veel partijen, met waterschappen, met Rijkswaterstaat, met provincie. Een van de voorbeelden is Schone Maaswaterketen, maar we werken ook hier in de regio in Zuid-Holland Zuid samen met diverse partijen. Naast waterkwaliteit hebben wij ook andere opgaven. Wij werken ook aan waterkwaliteit, voldoende drinkwater is een opgave, en we investeren eigenlijk in al onze bronnen richting de toekomst. Een van die dingen waar we afgelopen jaren in geïnvesteerd hebben is eigenlijk het robuust maken van de - wij noemen dat eigenlijk een soort voor zuiveringsstap - namelijk de Biesbosch bekkens op orde brengen en ook ons inname pompstation op orde brengen. We hebben afgelopen jaren een nieuw inname pompstation gerealiseerd, Bergse Maas. Dat innamepunt heeft ook een grotere capaciteit waardoor we eigenlijk, als we incidenten, tenminste als we slechtere ruw waterkwaliteit hebben kunnen wij stoppen met onze inname, kunnen we die waterkwaliteit ook voorbij laten gaan, en wij kunnen versneld wederom innemen richting onze Biesbosch bekkens om dan vervolgens ons drinkwater proces eigenlijk weer voort te zetten. In de bekkens, die dienen eigenlijk met name als voorraad voor de drinkwatervoorziening in ons hele gebied waar dan het oppervlaktewater naartoe verspreid wordt of getransporteerd wordt naar de oppervlaktewater zuiveringen. En dat zijn drie bekkens achter elkaar. We hebben ook maatregelen getroffen in één van die

bekkens om daar ook daadwerkelijk de doorstroming van het bekken te verbeteren, wat ook weer ten gunste komt van de waterkwaliteit. Eigenlijk moet je dit zien als een soort natuurlijke voorzuivering in deze drie bekkens. En wij hanteren daarin, ook in drinkwatervoorziening gewoon een ... Dat is eigenlijk ons kader. Wij werken vanuit preventie dus wat er niet inkomt willen we ook voorkomen dat dat in onze bronnen komt. We werken vanuit bronbescherming en bronaanpak. We doen aan selectieve innamen om dingen ook juist voorbij te laten gaan vanuit het oppervlaktewater, en aan de achterkant hebben we dan robuuste zuivering om ook stoffen te verwijderen. Drinkwaterproductie Baanhoek, locatie Baanhoek. Heb ik één slide van. De productie of de drinkwatervoorziening hier op Het eiland van Dordt. Wij hebben dus een oppervlaktewaterzuivering staan, hier zie je het rooie puntje. We hebben een combinatiezuivering, dus we hebben een grondwaterzuivering en een oppervlaktewaterzuivering op het terrein van Baanhoek staan. Het water komt voor 35 procent uit grondwater. In drie windvelden wordt dat gevonden, Jeugddorp, Kop van 't Land en polder de Biesbosch. Dat zit veelal in het derde en vierde watervoerende pakket, diep onder de grond onder beschermde lagen. Daar winnen we ons grondwater. Dat wordt getransporteerd naar de productielocatie Baanhoek en in de grondwaterzuivering gezuiverd. Dan hebben we het oppervlaktewater eigenlijk vanuit de Maas via de Biesbosch bekkens wordt ook getransporteerd naar productielocatie Baanhoek en daar wordt het in de oppervlaktewaterzuivering in diverse stappen gezuiverd, en het geheel wordt gemengd en gedistribueerd. Nou ja, 35 procent grondwater, 65 procent dus oppervlaktewater. De zorg die ik net hoorde over Grote Rug, en wordt dat nu ingezet voor drinkwaterproductie? Dat doen wij absoluut niet. Drinkwaterkwaliteit en een doorkijk even naar de toekomst. Nou, ons Nederlands kraanwater. We zijn gehouden natuurlijk aan normen die vastleggen in het drinkwaterbesluit. Ons drinkwater, wat wij produceren, voldoet ook volledig aan die normen. Het ILT controleert ons ook daar strikt op, houdt daar natuurlijk ook toezicht op, en rapporteert daar ook jaarlijks op. Wij hebben zelf ook op onze website publiceren wij ook ons drinkwatergehalte. Ook vanuit de drinkwaterrichtlijn is gezegd dat we ook meer publieksinformatie ter beschikking moeten stellen. Dus dat doen we nu ook. We hebben ook een aparte pagina over PFAS ingericht waarin ook informatie wordt verstrekt. Nou, dit laat ik even. Wat doen wij verder dan als het gaat over stoffen in relatie tot drinkwater? Nou, zoals ik al zei we hebben verschillende niveaus. Wij richten ons met Euro, Vewin of RIVA echt op meer het internationale vlak. Dat richt zich dan bijna richting Europa, en daar belangenbehartiging en beïnvloeding doen. Dat gaat over diverse zaken, dus kaderrichtlijn water- en oppervlaktewaterkwaliteit omdat dat voor ons een belangrijke bron is. Het restrictievoorstel voor PFAS. Nou ja, allerlei wet- en regelgeving omtrent stoffen, en diverse richtlijnen. Vewin, dat is eigenlijk de koepelvereniging van drinkwaterbedrijven, die vervoerd met name het nationale belangenbehartigingstraject richting nationale overheden, en ook koepelverenigingen van provincies et cetera. Dat richt zich eigenlijk op ons nationale beleid. Iets breder natuurlijk dan alleen stoffen, want het gaat ook over ruimtelijke opgaven. En ons drinkwaterbeleid komt daarin terug, maar ook aspecten zoals Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving worden aan de orde gesteld. Wijzelf richten ons meer op de regio, zoeken ook samenwerking met diverse partijen in de regio en ook bovenstreams, dus bijvoorbeeld Schone Maaswaterketen, om ook die zorgplicht te garanderen in diverse planvormen die opgesteld worden door decentrale overheden zodat het ook daadwerkelijk geborgd wordt. En nou ja, meer een aantal operationele voorbeelden. Wij zijn ook heel actief met het doorontwikkelen van

ook analysemethode en screeningstechnieken. We hebben een nauwe samenwerking met waterschappen, Rijkswaterstaat en andere partijen om eigenlijk onze bronbewaking goed op orde te hebben. Dus ook signaleren van stoffen. We hebben ook een soort Early Warning systeem waarin we juist ook doorkrijgen van diverse partijen of er stoffen op de Maas aankomen zodat we tijdig de inname kunnen staken. En we doen in diverse gremia ook onderzoek met andere bedrijven KWR om te kijken naar zuiveringstechnologieën, het optimaliseren ervan. En ook gewoon vanuit de drinkwater wet- en regelgeving zijn wij ook verplicht om risicoanalyses en risicobeoordelingen te doen iedere vier jaar. En dat is gewoon de plicht die de ILT ook opvolgt. Nou, de Schone Maaswaterketen heb ik al verteld.

De voorzitter: Mevrouw Vink, mag ik qua tijd vragen of dat u nog de belangrijkste sheets eruit kunt nemen?

Mevrouw Vink: Ik ben er bijna.

De voorzitter: Ja, helemaal goed.

Mevrouw Vink: Even kijken, nog drie als het goed is, dan ga ik er snel doorheen. Nou ja, PFAS, kaders en methode. Ja, drinkwater voldoet aan de wettelijke eisen in Nederland. Laat dat zou zijn. Het RIVM heeft ook aangegeven dat ze het verantwoord vinden om drinkwater te blijven drinken. Natuurlijk zijn er heel veel ontwikkelingen op PFAS-gebied, daar zijn we ons daadwerkelijk ook zeker van bewust. Eigenlijk het afgelopen jaar is zo snel gegaan. Er zijn nieuwe indicatieve drinkwater richtwaarden ook ontwikkeld, en dat is allemaal als gevolg van het EFSA-advies en allerlei ontwikkelingen die het RIVM en studies die het RIVM nu aan het doen is om grenswaarden voor diverse blootstellingsroutes te ontwikkelen. Dat is niet alleen drinkwater, het gaat ook over voedsel. Ook compartimenten worden natuurlijk onder de loep genomen om de totale blootstelling in Nederland naar beneden te krijgen. Wij zien dan ook als Evides echt noodzaak om ... Nou ja, wij we dragen daar ook aan bij actief richting het RIVM om dat integrale PFAS-blootstellingsonderzoek tot stand te brengen. Wij leveren daar ook gegevens voor aan om dat gedegen te doen. En in die blootstellingsroutes moet ook gekeken worden naar de actuele blootstelling en hoe je dat dan het beste en met welke maatregel je dat dan zou kunnen reduceren, dus dat steunen wij ook. Als we kijken naar de aanpak van PFAS. We hebben een aantal dingen die we ook zelf ondernemen. Nou, we hebben een heel scala aan dingen. Eerste kolom kan je zien als belangenbehartiging en lobby. Deels zit daar ook gewoon een grote deelname voor onszelf in. Wij nemen ook deel. We hebben ook afstemmingsoverleg met IenW en het RIVM. We hebben een eigen kernteam PFAS intern Evides, dat is opgeschaald naar een kernteam binnen Vewin. En er wordt ook afgestemd met IenW en met RIVM over drinkwater en PFAS. We hebben diverse trajecten waarin we ook weer samen optrekken met waterschappen, zoals het verbod. Nou, in de tweede kamer is ook gevraagd om beter inzicht en overzicht als het gaat over lozingen en PFAS. Dat steunen wij ook, want wij willen dat inzicht ook graag hebben waar dat qua bronnen, lozingen vandaan komt in Nederland. En wij zetten ons in om de drinkwatertoets in het instrument van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving beter verankerd te krijgen. We hebben in inzicht PFAS en monitoring zelf een heel groot monitoringsprogramma lopen. Dat gaat veel verder dan alleen Dordt, we hebben natuurlijk een groot gebied. We meten vanaf bron tot aan drinkwater. En ook tussenliggende stappen. Dus dat is helemaal opgeschaald. En afgelopen jaren hebben

we ook drastisch moeten investeren om de analysemethode op niveau te krijgen om überhaupt in het gehalte, waar we het nu over hebben, om dat robuust te kunnen meten. Nou, handelingsperspectieven. Wij hebben zelf de opgave om echt op korte termijn te kijken wat kunnen we nu doen in de huidige zuiveringen? Daar hebben we ook een onderzoeksprogramma voor lopen, zijn we ook mee bezig. Daarnaast zijn we op Nieuw-Baanhoek - dan kom ik zo met een slide met foto's over - gaan wij de oppervlaktewaterzuivering van Baanhoek eigenlijk renoveren, nieuwbouw want die is end of life. Dus daar loopt ook een grootschalig onderzoek op dit moment. En we doen heel veel onderzoeken met diverse partijen. Dan de laatste slide. Nou ja, dus een foto van Baanhoek. Aan de voorkant grondwaterzuivering, aan de achterkant oppervlaktewaterzuivering. Het idee is dat de oppervlaktewaterzuivering wordt vernieuwd en daarvoor hebben we een hele pilot al. Eigenlijk moet je het zien als een nieuwe mini-zuivering op de locatie van Baanhoek staan, en dat doen we nu twee jaar onderzoek om uiteindelijk een gedegen zuivering naar nieuw te realiseren op die locatie. En daarachter zie je die jaartallen. U bent ook van harte uitgenodigd om een keer een bezoek te brengen als u dat zou willen, dan kunnen we dat organiseren. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel voor de uitnodiging, en de heldere presentatie. Ik zie Pieter, de heer Groenewege als eerste. Sorry.

De heer Groenewege: Dank u wel. Ja, ik had gelezen dat Evides, samen met een ander drinkwaterbedrijf ook in beroep is gegaan tegen de nieuwe vergunning voor Chemours. Kunt u daar wat over vertellen, waarom en zo?

Mevrouw Vink: Ik ga niet helemaal inhoudelijk in op het beroep, want we hebben aanvullende gronden ingeleverd, aangeleverd richting eigenlijk rechtbank. Ja, je kan het samenvatten als wij zijn voor een algeheel verbod op PFAS in lozingen, en daaronder hebben we aanvullende gronden aangevoerd waarom we dat ook vinden. En dat hebben we zowel gedaan eigenlijk op de Omgevingsvergunning als op de Waterwetvergunning hebben we het beroep lopen, en daar zijn een aantal aanvullende gronden voor aangeleverd. Het is overigens openbaar natuurlijk. Dus...

De voorzitter: Dank u wel. Volgens mij zag ik ook een vinger van de heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Ja, dank u wel. Ik zag op de slide 35 procent grondwater en in de hele regio 10 procent geloof ik. Waarom zijn die percentages zo? Is dat omdat dat het maximum win is of heeft dat andere praktische of financiële redenen?

De heer Van Tienen: Ja, die zal ik even beantwoorden. Tien procent grondwater. We hebben van oorsprong wat grondwaterbiedingen en dat is slechts tien procent, maar we hebben als drinkwaterbedrijf ook een nooddrinkwaterplicht, dus in tijden van nood hebben we een andere bron en die voorziet daarin. Dus echt dat grondwater zien we ook als een soort nooddrinkwater, en je moet het actief blijven, vandaar dat we het een derde, twee derde mengen hier op Baanhoek.

De voorzitter: Dat is uw enige tweede vraag.

De heer Hartmeijer: Oh, sorry, ja voorzitter. Ik zag ook iets over de Biesbosch bekkens, hè. Is dat nu echt iets voor de toekomst waar jullie aan denken van daarmee kunnen we vooruit? En zijn er ook andere gebieden die op die manier ontwikkeld kunnen worden?

Mevrouw Vink: Je vraag is, ik vertaal het maar even als: wil je nog meer voorraadbekken hebben? Eigenlijk zijn onze Biesbosch bekkens nu robuust, zeggen wij. Qua voorraad dienen ze om ons hele leveringsgebied te voorzien. Wij doen zeker ook studies richting de toekomst. Hoe houdbaar is dat gezien klimaatverandering?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Ja, er wordt in de presentatie gesproken over drinkwaterwet, dat er een norm is die de veiligheid zou moeten borgen. We zijn er natuurlijk ook allemaal bekend mee dat er ook een wet is die toch nog PFAS-uitstoot toelaat, dus ik ben eigenlijk wel benieuwd naar die norm en waar we het dan over hebben? Want ja, die norm die er is voor uitstoot van PFAS is ook niet scherp genoeg, dus ik ben heel erg benieuwd naar de exacte norm voor de drinkwaterwet.

Mevrouw Vink: Ik vertaal de vraag als wat is de huidige normstelling voor PFAS in het drinkwaterbesluit, want daarin zit het wettelijk kader voor drinkwater. Dat is eigenlijk de tweede. Daar zitten alle normstelling in het drinkwaterbesluit. Is nu een normstelling die wordt gehanteerd voor 22 PFAS-typen en die is 100 nanogram de liter. Dat is de wettelijke norm in het drinkwaterbesluit op dit moment.

De voorzitter: Dank u. Een goede vertaling, want er zat ook een politieke vraag in. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. De aanleiding dat we hier zitten is natuurlijk dat we ons zorgen maken over de uitstoot van de fabriek Chemours. En als ik u nu goed gehoord heb zegt u: het kraanwater wat in Dordrecht uit de kraan komt, ondanks dat de productiefaciliteit zo'n beetje naast die fabriek staat, daar hoeven we ons ... Ja, dat is veilig. En als ik ook goed gekeken heb die ... Er wordt gebruik gemaakt van water wat stroomopwaarts komt via die spaarbekken dan naar die fabriek toe, of naar de productiefaciliteit. Tegelijkertijd hoor ik u ook zeggen: ja wacht even bij die vergunning daar gaan we tegen in beroep, want dat is niet goed. Hoe moet ik die twee zaken rijmen? Aan de ene kant het water nu is veilig, en aan de andere kant het beroep wat u instelt tegen de vergunning?

Mevrouw Vink: Gezondheidskundig is natuurlijk het RIVM die daar advies over geeft over drinkwater. Maar als dat gaat over het beroep, daar kan ik op zeggen dat wij natuurlijk ook wel zien dat oppervlaktewatergehalte zien wij ook liever dalen in Nederland dan stijgen, en vandaar dat wij ook ons beroep instellen richting deze vergunning.

De voorzitter: Dank u wel. Nee. De heer De Boer.

De heer De Boer: Dank u voorzitter, dank mevrouw Vink voor de presentatie. Heel veel vragen zijn al beantwoord, dus ik mag toch maar één vraag stellen dus ik ben even benieuwd. U noemde in het begin van de presentatie en aantal drinkwaterbedrijven, volgens mij een stuk of tien. Nou, dan heb je gelijk een soort top tien van Nederland, hè.

Maar als je nu zeg maar Evides moet plaatsen in die top tien van meest gezond drinkwater aan kwaliteit, waar staan we ongeveer dan?

De voorzitter: Nou, bovenaan natuurlijk.

Mevrouw Vink: Ja, dat is dus een open deur. Nee, ik doe niet aan ranking. Volgens mij, ik weet niet of u vraagt naar de bekende weg. Het RIVM heeft natuurlijk onderzoek gedaan naar als je het hebt over specifiek PFAS, waar het hier dan vanavond over gaat, heeft natuurlijk onderzoek gedaan naar het grondwater, en drinkwater en oppervlaktewater. En daar zit een verschil tussen qua gehalte. Dat is het antwoord.

De voorzitter: Ja oké, dank u wel. Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland-Van den Bosse: Ja, uiteindelijk gaat het hier inderdaad natuurlijk over de hoeveelheid PFAS die wij hier aantreffen in het drinkwater. Ik ben wel benieuwd. We voldoen dus aan de norm van die 100, maar is het nu zo dat de concentratie PFAS hoger is aan drinkwater wat bij Baanhoek weg vandaan komt dan vergeleken met de Biesbosch?

Mevrouw Vink: Dat het drinkwater wat wij leveren qua gehalte hoger is dan uit de Biesbosch?

Mevrouw Nieuwland-Van den Bosse: Ja, dus of de concentratie PFAS in het drinkwater hoger is op Baanhoekweg vergeleken met de Biesbosch.

Mevrouw Vink: Nee, het is lager.

Mevrouw Nieuwland-Van den Bosse: Het is lager? Dus er zit minder PFAS in de ... Oké, nou dat vind ik dus inderdaad ...

De voorzitter: En ook voor u een tweede vraag misschien later. Mijnheer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Ja dank, voorzitter, en ook mevrouw Vink bedankt voor de presentatie. Het is al een paar keer gegaan over die norm en dat de PFAS-waarde binnen de norm valt. Dat zegt nog niks over gezondheid overigens, alleen dat het binnen een afspraak geldt. Nou, PFAS is persistent en daardoor accumuleert het. Dat betekent dat het alleen maar kan stijgen omdat het persistent is en dat het een kwestie van tijd is voordat een keer die norm wel in zicht komt en we daar een keertje overheen gaan. Als we eroverheen gaan ... Ik heb net van die mijnheer van het waterschap gehoord van het valt eigenlijk niet te zuiveren. Dan kunnen we constateren we hebben een probleem en ook we kunnen er niks aan doen. Oftewel, moeten we nu wachten tot we een probleem hebben en we kunnen er niks aan doen of zijn er manieren - en daar wil ik u vragen - wat kunnen we nu doen, he? Ik hoor u ook zeggen: wij hebben het liefst die uitstoot nul. Wat kunnen jullie doen, wat kan gemeenten doen, wat kunnen andere instanties doen om dat ...

De voorzitter: Mijnheer Den Hartog, ik hoor een heleboel vragen, en een heleboel vragen die eigenlijk politiek zijn. Mevrouw Vink kan ze technisch voor u beantwoorden. Welke vraag vindt u het belangrijkste?

De heer Den Hartog: Het belangrijkste is eigenlijk van of er een mogelijkheid is om niet te wachten tot we dat probleem hebben wat we daarna niet kunnen oplossen, wat daarmee gedaan zou kunnen worden?

Mevrouw Vink: Nou, daar heb ik in mijn laatste slide heel kort aandacht aan besteed in termen van wat doen wij op korte termijn? Wij kijken op korte termijn wat kunnen wij nu doen met de zuiveringsstappen die we hebben in onze huidige zuivering op de oppervlaktewaterzuivering, en daar proberen we te optimaliseren zodat we PFAS verwijderen. En richting de toekomst zeg ik: ja .kom gerust een keer kijken op de pilotthal van Baanhoek, omdat we daar ook ander type zuiveringen aan het bouwen, of tenminste aan het beproeven zijn.

De voorzitter: Ja, ik hoor al twee keer een uitnodiging. Moeten we even over nadenken of dat we daar gebruik van maken, willen maken is het gezien wel. Even ter geruststelling. We stellen hier nu één vraag. Mochten we als commissie nu nog veel meer vragen hebben kunnen we die altijd schriftelijk stellen. Ik denk dat ze daar, het waterbedrijf of waterschap, best nog wel even antwoord op willen geven. Dat doen we dan via de griffie. Mijnheer Van Dam, u heeft ook nog een vraag.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, dat klopt. Dank, voorzitter, en dank ook voor de uitgebreide presentatie. Als er één ding zeker is is dat het heel compleet was. Toch nog een vraag. En die zit eigenlijk in toch wel De Grote Rug, hè. Dat is een noodlocatie, maar wat ... Is dan in geval van nood dat drinkwater dan wel van goede kwaliteit of is dat niet de reden dat het een noodlocatie is op die locatie? Nemen we dan genoeg met minder veiligheid of niet?

De heer Van Tienen: Ja, ik zal maar even antwoorden. De Grote Rug gebruiken we nu niet omdat Chemours eigenlijk met GenX en PFAS-problematiek dat we gezegd hebben: het wordt al jaren niet gebruikt. We hebben het alleen nodig in nood, alleruiterste nood, maar daar hebben inmiddels een andere voorziening voor getroffen. We hebben een leiding, we kunnen nu het reservoir vullen met water wat geproduceerd is vanuit de Berenplaat, dus op die manier kunnen we dan die problematiek oplossen, laat ik het zo zeggen. Dus we leveren dan drinkwater naar het reservoir en dat pompen we weer naar Dordt vanuit de Berenplaat.

De voorzitter: En bij nood moeten we aan waterdroogte denken, aan droogte bedoel ik.

De heer Van Tienen: Nou, bij werkzaamheden bijvoorbeeld aan de leiding vanuit de Biesbosch naar Baanhoek. Ja, als we daar even stil moeten liggen dan kunnen we dat oplossen door Berenplaatwater het reservoir in te zetten. Zo hebben we het nu opgelost.

De voorzitter: Dank u wel. Nee ...

Mevrouw Vink: Mag ik daar misschien een kleine toelichting is het eigenlijk, volgens mij was de strekking van je vraag: gebruiken jullie De Grote Rug water nu in de drinkwaterproductie? Antwoord is nee. Ja.

De voorzitter: Ja, ik ... Sorry, ik ben zo streng, want er zitten ook nog twee dames achter mij van Voedsel- en Warenautoriteit zitten en die een lange reis hebben ze al achter de

rug, en die moeten ook nog lang terugrijden, dus die wil ik niet voor niets laten komen. Ik kijk even naar de partijen die nog geen vragen hebben gesteld. Oké, heel erg hartelijk dank. En we houden de uitnodiging even op ons vizier. Dan wil ik de dames Biest - sorry, u zei het nog goed - en Ossendorp van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit tijd geven. Er wordt al plaatsgemaakt, maar u kunt ook links gaan zitten als u dat prettig vindt.

De heer ...: Geluid moet opgenomen worden.

Mevrouw Ossendorp: Oh, prima. Ja, goedenavond. Allereerst bedankt voor de uitnodiging om toelichting te geven op wat wij doen als NVWA als het gaat om resten van de PFAS-stoffen in voedsel.

De voorzitter: Mevrouw, uw microfoon werkt niet of het moet wat dichterbij.

Mevrouw Ossendorp: Ik moet dichterbij.

De voorzitter: Dan bent u goed verstaanbaar.

Mevrouw Ossendorp: Oké. En dan misschien kan ik dan toch beter gaan zitten. Ja, ik zal gelijk doorklikken. Wij zijn Bernadette Ossendorp, dat ben ik, de Chief Food Safety Officer bij de NVWA, en mijn collega Els Biesta. Zij is Coördinerend Specialistisch Inspecteur en dan met name op het gebied van chemische stoffen in voedsel. En dat is ons hoofdkantoor in Utrecht, maar de NVWA heeft natuurlijk ook een heleboel regiokantoren. Ja, wat doen wij als NVWA? Wij hebben best een breed gebied waar wij toezicht ophouden, dus in grote lijnen is dat de veiligheid van voedsel en consumentenproducten, het dierenwelzijn en de bescherming van de natuur. Oh, te snel. Dus ja, iets meer in specifieke zin de voedselveiligheid, productveiligheid, tabak en alcoholontmoediging, diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en natuur en milieu. Dus we zijn een grote organisatie, maar wij hebben ook een hele hoop wetgeving waar wij toezicht op moeten houden. Ja, hoe doen we dat dan? We willen graag de grootste risico's het eerst aanpakken, maar wij houden toezicht op wat bedrijven zelf doen. Dus als we nu wat inzoomen op voedselveiligheid ook, de voedselproducent. Als we kijken naar de Levensmiddelen Verordening is de voedselproducent ervoor verantwoordelijk om veilig voedsel op de markt te brengen, en wij kijken of dat gebeurt. Maar we doen niet alleen bemonstering en analyses op stoffen. We doen ook keuringen en we doen inspecties en we leggen regels uit wat onder voedselveiligheid valt, bijvoorbeeld ook de horeca, dus er wordt gekeken naar hygiëneaspecten, eventuele plaagdieren die daar rondlopen. We kijken naar de kwaliteitssystemen die bedrijven zelf hebben ingericht of ze dat op een goede manier hebben gedaan, en dat doen we ook door in gesprek te gaan met ondernemers, alle stakeholders wie dat wil, en bijvoorbeeld de gemeenteraad in Dordrecht. Nou ja, we proberen dat ook op een flexibele manier te doen en ook zo goed mogelijk mee te gaan met de tijd. Ja, nou eigenlijk heb ik dit allemaal gezegd. Kunnen jullie nalezen op de presentatie. Nou, als we dan iets meer specifiek inzoomen op voedselveiligheid dan is natuurlijk de hoofdzaak dat consumenten erop moeten kunnen vertrouwen dat het voedsel dat zij kopen veilig is. En er zit heel veel wet- en regelgeving onder, en dat is bijna allemaal Europees geharmoniseerd. Dus dat gaat dat gaat echt van milieucontaminanten zoals PFAS naar additieven, naar microbiologische besmettingen, naar wat ik net al zei hygiënemaatregelen, maar ook kruidenpreparaten, novel foods,

dus bijvoorbeeld als we ineens insecten gaan eten dan moeten we daar ook wat van vinden. Dat is heel breed. Nou ja, en dit zei ik net ook al hè, maar dat dat is wel denk ik vrij essentieel ook voor de boodschap die wij hier brengen. Wij kijken of producenten, handelaren en verkopers zich houden aan de regels voor voedsel en voor diervoeders. En dat is dus iets anders dan wanneer je een onderzoeksinstituut bent en uitgebreid onderzoek doet naar bepaalde stoffen. Nou, we hebben hier dan wat op een rij gezet over de PFAS-metingen die wij hebben gedaan. Nou, ongeveer in 2018 toen kwam het eigenlijk voor het eerst aan de orde, door een televisieprogramma was er toen waardoor dat allemaal aan het licht kwam. En toen hebben wij wel als toezichthouder een verkennend onderzoek gedaan, want het is een nieuw risico, daar is nog onduidelijkheid over wet- en regelgeving, maar we willen wel aan de voorkant kijken: moeten we ons zorgen maken, moeten we hier verder op inzoomen, moeten wij de ministeries in Den Haag adviseren om iets te gaan doen? Nou ja, we hebben dus diverse producten toen gemeten en volgens mij is dat rapportje ook wel bij jullie bekend uit die meting uit 2018. Het probleem was toen natuurlijk dat - of dat was eigenlijk op dat moment geen probleem - de gezondheidkundige grenswaarden die waren toen nog hoger. Dus als je ze daarmee vergeleek dan leek het allemaal nog wel mee te vallen. En wat wij dan doen in zo'n geval van een nieuw gezondheidsrisico is ook kijken met een risicoschatting, dat is ook in dat rapportje toen gedaan, en dat ook delen met de Europese commissie. En dat doen andere landen ook, en dan kun je ook Europees breed kijken hoe groot is het probleem en wat kunnen we eraan doen? Nou ja, toen kwam dus het moment dat die gezondheidkundige grenswaarden verlaagd werden, of in ieder geval verlaagd dreigde te worden, en dat weten jullie ook allemaal, dat heeft best een tijd geduurd voor dat daar duidelijkheid overkwam. En nu eigenlijk sinds januari, dus heel recent, zijn er in ieder geval voor vlees, vis en eieren duidelijke maximum limieten vastgesteld, voor PFAS. En er zijn indicatieve limieten voor groente- en fruitproducten. En ja, volgens mij dat hè? Ja, en dat staat in de verordening die daar genoemd wordt. Nou, wat hebben wij dan gedaan aan monsternames? In 2018 beperkt aantal monsters. Daar is het advies wat u allemaal al kent. 2020 zijn er twaalf vleesmonsters genomen in de Alblasserwaard. Toen hebben wij ons bureau Risicobeoordeling gevraagd om daar een risicobeoordeling op te doen. En dat is dus wel grappig, want dat noemen ze een quickscan, maar de resultaten hebben wij dus net een paar weken geleden gekregen. Ik kan onze collega's dat ook niet kwalijk nemen, want zij hadden uiteindelijk die maximum limiet, die net in januari gepubliceerd zijn, nodig om hun risicobeoordeling af te kunnen ronden. Dus het is geen verwijt aan ze, maar het staat wel grappig zo in die zin vonden wij. Nou ja, in ieder geval wat daar uitkwam ... Oh, ik denk steeds dat het een pointer is. Wat daar uitkwam was dat ze op basis van deze twaalf vleesmonsters is een eenmalige inname is geen risico. Maar er zijn te veel onzekerheden om iets te kunnen zeggen over als je dat nu dagelijks gaat eten. En dat komt ook ... Want je ziet twaalf vleesmonsters, dat is natuurlijk ook niet een enorme weelde aan getallen. En daar als je heel weinig getallen hebt worden de onzekerheden veel groter in je berekeningen. En dat is hier dus ook aan de hand. Dus ja, op basis daarvan kunnen we ook niet echt heel veel concluderen over hoe erg het nu is. In 2021 hebben we ook bemonsterd, 66 monsters. Nou ja, appels, peren, vlees, ei, melk, hier uit de regio, uit de Alblasserwaard. En de meetgegevens zijn gepubliceerd bij WFSR die in Wageningen, want die doen de analyses voor ons. Dus met die link kun je daar de getallen vinden. Maar ik ben het wel eens met één van de vorige sprekers die aangaf dat die getallen zonder context heel moeilijk te duiden zijn omdat er zoveel verschillende PFAS-stoffen zijn en je moet echt wel expert zijn om die optelling

goed te kunnen doen en daar dan ook een interpretatie aan te geven. Dus de getallen zijn openbaar, maar kijk wel uit voordat je daar tegelijk ook grote conclusies uit trekt. Het was wel zo, bij deze 66 monsters, daar was er eentje die, als je het nu met de nieuwe limieten vergelijkt, was er maar eentje die boven die maximum limiet ging, en dat was volgens mij schapenvlees, he? Oh sorry, het was één ei. En goed, als je dan kijkt, 66 monsters, één ei zit boven de maximum limiet, dan gaan er niet gelijk gigantische alarmbellen bij ons af, dus dan hebben we niet gelijk rukken we uit om daar veel meer onderzoek of veel meer analyses op te doen. Maar we hebben desalniettemin ook in 2022 monsters genomen. Ja, dat was wel landelijk dus niet allemaal hier in de regio, omdat er inmiddels ook een Europees monitoringsprogramma is voor PFAS, en daar zijn dus hele strakke afspraken over hoe elke lidstaat daar moet bemonsteren en moet rapporteren aan de EU. Maar goed, voor wat het waard is, 200 monsters landelijk, dus een deel zal hier in de buurt zijn geweest maar ook een heleboel niet. En dat vonden we één keer een vleeswaar boven die maximum limiet die nu net is vastgesteld. Nou, wat gaan we nu dit jaar nog doen, want daar was ook een vraag over. Nou, ook hier gaan we wel weer wat doen. We gaan 250 monsters in dierlijke producten laten analyseren en 150 monsters in plantaardige producten, maar het grootste deel daarvan zal weer een random bemonstering landelijk zijn, en niet gericht specifiek hier op de streek. En we hebben dus maar heel beperkt de ruimte in de planning om ook risicogericht hier in de buurt iets te doen. Kijk, het punt is dus we monitoren, maar dat is landelijk. Ja, we treden op als producten de norm overschrijden, dus dan wordt de producent daarop aangesproken. En we geven onze gegevens door aan Brussel. En ja, veel mooier kan ik het eigenlijk niet maken.

De voorzitter: Dank u wel voor uw komst. Mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Zoals u weet, denk ik, gelden er in Dordrecht en in onze regio behoorlijke beperkingen voor die voedselproducenten, mensen met een moestuin dat ze dan soms helemaal niet uit de moestuin kunnen eten, of soms wordt er gezegd alleen beperkt. En dat heeft een reden, omdat wij hier natuurlijk die fabriek hebben. En dan vraag ik me toch af zou het niet een stuk beter zijn ... Waarom wordt er niet meer door de Voedsel- en Warenautoriteit gemeten hier in deze gemeente, in deze regio? Ik hoor u natuurlijk ook zeggen de verantwoordelijkheid ligt bij de voedselproducent, dat principe, maar waar het gaat om bijvoorbeeld ... We proberen natuurlijk allemaal veel lokaal te eten, waar komt dat eten dan vandaan? Dat is natuurlijk een boer in de omgeving, iemand die een aantal koeien heeft rondlopen of iemand met kippen. Ja, zo iemand, als je het dan hebt over die PFAS, die heeft die expertise natuurlijk helemaal niet. Dat is iets wat u kan, dus waarom niet meer metingen hier?

De voorzitter: Net op tijd.

Mevrouw Ossendorp: Ja, dat antwoord is heel simpel, daar missen wij de capaciteit en het budget voor om dat te doen. Ik heb laten zien wat een enorme veelheid aan taken de NVWA heeft. En ja, dus dat wordt heel dun uitgesmeerd over alle onderwerpen waar we toezicht ophouden. En daar zit daar denk ik het punt.

De voorzitter: Een kleine verduidelijkingsvraag, mijnheer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik hoor u ook zeggen: u kijkt naar de grootste risico's waar het gaat om dit onderwerp. Er is zover ik weet geen enkel ander gebied in Nederland waar die beperkingen zijn voor die moestuinen. Hier zit het risico. Dit is de plek om te gaan meten.

De voorzitter: Hier hoeft u geen antwoord op te geven, want u komt ons informeren. Dit is echt een politieke vraag. Het is heel duidelijk dat dit sterk leeft en volgens mij bij een heleboel mensen. Uw antwoord was wel helder. Wij hebben er geen capaciteit of budget voor. Tenzij u nog ... Ik zie dat u ...

Mevrouw Ossendorp: Nou ja, het is meer ook in generieke zin, want dit klinkt denk ik ook een beetje als een dooddoener, want het gaat altijd om het geld, maar het is ook wel het principe. Wij zijn geen onderzoeksinstituut. Als je echt een goeie risicoschatting wil doen dan heb je veel meer data nodig, dan moet je echt een heel uitgebreid meetprogramma hebben. Wat wij willen is gewoon steekproefsgewijs kijken waar zit ergens een risico en waar moeten we dus over waarschuwen en over in discussie, maar dat weten we inmiddels. Het is geen nieuws meer dat hier rondom de Dupont/Chemours fabriek een hotspot zit voor deze stoffen. Hoe triest het ook is. En wat wij kunnen doen, en daar hebben we ook over gesproken al als optie, is wel onze kennis van bemonstering en de hele context van de monsterneming en de analyses om dat in te brengen in een eventueel vervolg op een moestuinproject, als dat er zou zijn.

De voorzitter: Dank u wel voor de verduidelijking. Ik hoop dat mijnheer Kuhlmann daar ook ... Nou, die heeft er zeker wat aan. Mijnheer De Boer, u heeft ook een vraag.

De heer De Boer: Dank u wel, voorzitter. Nou ja goed, u kent de urgentie hè, dat wij graag heel veel dingen willen weten in Dordrecht. Maar als we dat even los zien van de diverse monsteraars die u heeft laten zinnen straks, is het nu zo dat u onvoldoende overtuigd bent van uw eigen onderzoeken dat het echt noodzakelijk is hier om wel verder te bemonsteren in grote hoeveelheden ...

De voorzitter: Mag ik wel heel even vragen dat we objectief blijven, want ...

De heer De Boer: Ik ben objectief. Absoluut. Op het randje.

De voorzitter: Nou ja, de vraag of dat u overtuigd zou zijn daar vind ik niet echt een objectief beeld voor. Het is geen beeldvormende vraag. Maar kunt u het anders stellen, de vraag?

De heer De Boer: Nou, misschien anders stellen. Er zijn verschillende bemonsteraars geweest in 2018, 2022. Het lijkt alsof u aangeeft er is op dit moment onvoldoende bewezen dat we door moeten bemonsteren in een ander omvang. Ja, het is misschien nog steeds een beetje dezelfde manier, maar ...

De voorzitter: Nee, ik vind het een stuk neutraler. Dank u wel.

Mevrouw Biesta: Daar wil ik wel heel even op reageren. Kijk, wat wij zien, wij hebben monitoringsprogramma's die aan allerlei eisen moeten voldoen. E wij hebben zeker in de beginfase dus in deze regio meer bemonsterd, dan zien wij dat uit die 66 monsters dat er

één monster is die een lichte overschrijding van de maximumlimiet heeft, en dat valt eigenlijk in dezelfde range als dat wij zien met de landelijke bemonstering die wij vorig jaar gedaan hebben. Daar was er ook eentje die boven de limiet viel. En dat is iets wat wij vaker zien. Voedselproductie dat is wereldwijd, wij krijgen ook dingen vanuit het buitenland binnen. Nul risico. Dat is iets wat niet bestaat. Er wordt van alles gebruikt om voedsel te telen, te kweken, te beschermen tegen ziektes en dergelijke, dus het komt gewoon voor dat wij incidenteel wat vinden. En wat wij nu gezien hebben wij ook incidenteel wat gevonden en dat is eigenlijk in lijn met wat wij vaker zien bij het voedsel wat wij testen. En daarom slaan wij hier ook niet op aan omdat het niet iets is ... We zagen niet een heel gek beeld ten opzichte van andere zaken die wij meten, en ten opzichte van landelijk. En dat maakt dat wij zeggen van wij zien hier, op basis van die metingen, geen supergroot risico. De NVWA een toezichthouder, dat betekent dat wij blijven monitoren over heel Nederland, en daar valt met regelmaat af en toe dit gebied ook onder.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ja, ik heb wel toch een verduidelijkende vraag, want sommige dingen begrijp ik niet zo goed. Ik begrijp heel goed dat jullie toetsen op de normen en dat de normen niet worden overschreden. Dat begrijp ik. Tegelijkertijd hebben we hier ook laatst inmiddels dus hoogleraar De Boer gehad die adviseerde: nou ik zou zeker geen vis uit de rivier hier eten. En we hebben ook de bekende moestuinonderzoeken waar ik dan uit opmaak van dat er kennelijk wel degelijk iets aan de hand is met uw voedselveiligheid. Voor mij is er een discrepantie tussen norm en de daadwerkelijke voedselveiligheid. Waarschijnlijk zien jullie dat soms ook of hebben jullie daar bedenking bij. Hoe gaat u daarmee om op het moment dat u denkt van: hé, wij toetsen aan de normen, maar tegelijkertijd zien we een probleem met voedselveiligheid?

Mevrouw Ossendorp: Ja, ik denk dat wat het zo lastig maakt in deze hele discussie is dat er natuurlijk ook een achtergrond blootstelling is aan PFAS-achtige stoffen, niet alleen hier maar door heel Nederland en bij iedereen. En hoe dat dan optelt met hier uit de regio iets eten wat misschien soms wat verhoogd is ten opzichte van landelijk is heel lastig in te schatten. En misschien is het u ook bekend dat er bij het RIVM een nieuw driejarig onderzoeksprogramma begint waar ook het doel van is om beter in kaart te krijgen hoe die verschillende zaken zich tot elkaar verhouden, de blootstelling uit meerdere bronnen. We hadden het over drinkwater, voedsel, cosmetica. Er zijn natuurlijk heel veel routes. En ik denk dat dat ook een onderzoek is wat hier beter zicht op gaat geven. En ik besef dat ook dat misschien niet een heel bevredigend antwoord is omdat dat dan weer een aantal jaren gaat duren voordat dat klaar is. Maar ik denk dat dat is wat we er nu van kunnen zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Dam-Timmers, u heeft ook een vraag?

De heer Van Dam-Timmers: Dank voorzitter. Dank ook voor jullie verhaal, en ik begrijp jullie organisatie en hoe jullie georganiseerd zijn en welke opdracht jullie moeten voldoen. Maar mijn vraag die dan bovenkomt is wat kan ik als raadslid eigenlijk? En stel, als raadslid wil ik dat dit in onze regio beter gemonitord wordt omdat wij dat willen voor onze inwoners en voor de veiligheid van onze inwoners, waar moet ik dan zijn?

Mevrouw Ossendorp: Nou, ik denk dat u die route al ontdekt heeft met het moestuinonderzoek.

De heer Van Dam-Timmers: Maar wie zou het moeten monitoren in jullie beeld?

Mevrouw Biesta: Nou, wat we zien, en er werd al verwezen naar de Algemene Levensmiddelen Verordening, is dat de producent verantwoordelijk is voor veilig voedsel en dat wij daar toezicht ophouden. Wat je ziet is dat heel veel producenten zich ook verenigd hebben, dat die hun eigen controleprogramma's hebben. Ja, dat is wat vaak gedaan wordt. En ja, inderdaad het moestuinprojecten een voorbeeld waar initiatief is gekomen om dat na te meten, maar monitoring vanuit de sector is wat wij veel zien.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wringer, u had ook een vraag?

De heer Wringer: Ja dank, voorzitter. Ten eerste dank voor de presentatie. Ik kijk nog even naar de nieuwe richtlijn van januari 2012 en er staan onderaan tweekleppige weekdieren. Ik had er nog nooit van gehoord en dat triggerde bij mij de vraag van jullie samples zijn 12, 66, P100. Dat zijn er niet zo heel veel, maar hoe moeilijk of makkelijk is het nu om PFOS, PFOA, PFNA te meten? Hoe lang zijn jullie daarmee bezig of hoe moeilijk is dat nu of makkelijk?

Mevrouw Biesta: Ja, kijk, voor een competent autoriteit en toezichthouder, wij moeten gebruik maken van bepaalde laboratoria, maar dit soort analyses zijn inmiddels ook mogelijk bij commerciële laboratoria, dus het is gewoon mogelijk om daar een monster naartoe op te sturen, een uitslag te krijgen en eventueel ook beoordeling van die uitslag te vragen. Het is wel zo dat dit ontzettend dure analyses zijn. De NVWA meet ontzettend veel. Nou, dit valt wel in het is behoorlijk kostbaar, dus ja, dan maak je ook keuzes in wat meet je, waar meet je, en hoeveel meet je. Maar een commercieel lab kan dit onderzoeken.

De voorzitter: Mijnheer Wringer, een hele korte verduidelijkingsvraag.

De heer Wringer: Ja, want ik heb nog geen tweede vraag gesteld in eerste termijn. Als je het opstuurt naar een commercieel lab, moet ik dan denken resultaat in een week in een maand, of hoe vlotjes gaat zoiets ongeveer?

Mevrouw Biesta: Kijk, dat ligt er helemaal aan ook kostprijs. Als je meerdere monsters opstuurt wordt het vaak goedkoper dan een enkel monstertje. Maar in principe, de doorlooptijden van een lab kunnen variëren, maar je moet inderdaad denken in de orde van een aantal weken tot een maand.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Ja, mijn vraag lijkt een beetje op die vraag van mijnheer Den Hartog eerder. Hij is toch wel even anders. En ik probeer het zo goed mogelijk te stellen om ook geen overlap te hebben. Maar ik ben nog even op zoek naar een stukje verdieping, want enerzijds wordt natuurlijk een en ander gemeten. Daarin zeg je in principe valt het allemaal binnen de norm behalve er was een uitzondering. Is natuurlijk ook een ander aspect, enerzijds het meten van aanwezigheid van een stof,

anderzijds: wat is het risico, wat is eventueel het verhoogde risico, wat is een risicoreductie? En daarin hoor ik u volgens mij zeggen: we merken wel een aanwezigheid maar er is niet een enorm verhoogd risico. En corrigeer me als dat niet zo is, en daarom maken we ons niet zoveel zorgen. Maar ik ben dus inderdaad wel iets meer op zoek naar wat meer toelichting op dat risico. En wat is nu precies dat risico? En wanneer, als dus eigenlijk inderdaad de aanwezigheid straks hopelijk verminderd wordt, of het wordt misschien toch wel meer, en welk effect heeft dat dan uiteindelijk op het risico voor milieu en gezondheid en dergelijke? Ik hoop dat mijn vraag een beetje helder is.

Mevrouw Ossendorp: Ja, het verschil tussen individuele producten toetsen aan een norm en het risico van de blootstelling aan alles vanuit drinkwater, voedsel, cosmetica van de inwoners in jullie omgeving. Zo hoor ik het een beetje.

Mevrouw Pichel: Ja, of eventueel gewoon met betrekking tot die moestuinen, hè, want misschien kunnen we het even daartoe beperken, want daar hadden jullie het net ook over. Dus wat mij betreft mogen we het ook even tot dat stukje beperken.

Mevrouw Ossendorp: Ja, daar is natuurlijk een heleboel over te zeggen. Vanuit de rol van de toezichthouder is onze wettelijke taak om monsters te toetsen aan de norm, en dat is wat wij doen. En het maken van een breder onderzoek, blootstelling uit meerdere routes enzovoort, dat is iets wat het RIVM als expertise heeft, en waar zij denk ik ook wel in dat driejarige project weer mee aan de slag gaan. Ik denk dat er ook vanuit de gemeente hier morgen naar die kick-offmeeting gaan die er dan, is en dat geeft dan denk ik meer informatie. En als je dan op dit moment ... Even kijken hoor, want de onderliggende vraag is natuurlijk altijd hoeveel risico lopen wij hier? En dat is de vraag die ontzettend lastig te beantwoord is omdat er ook individuele verschillen in zijn, en de toxicologische grenswaarde zoals die door de EFSA is afgeleid is een chronische norm. Dus er is meestal met eenmalige overschrijdingen, zal niet zo snel wat aan de hand zijn, en als je dan ziet dat er relatief weinig monsters over de norm komen dan kan je voor die eenmalige blootstelling denk ik wel zeggen dat zal niet gelijk tot grote problemen leiden. Maar wat het op de langere termijn doet, als je in dit gebied woont en altijd uit de moestuin eet, dat is dus gewoon een lastige vraag. En die kunnen wij ook niet beantwoorden.

De voorzitter: Nee, die begrepen we al. Onze laatste vraag komt van ... Oh ja sorry, je had ook één. Onze één na laatste vraag komt van mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Ja, bedankt. Ik ben wel benieuwd wat de follow up is voor bedrijven waarbij u een overschrijding constateert van die PFAS-norm. Gaat u dan vaker controleren bij dat bedrijf of die overschrijding persisteert? En zo ja, wordt er dan ingegrepen? Wat is het vervolgproces?

Mevrouw Biesta: Ja. Eigenlijk wat NVWA altijd doet bij een overtreding is dat daar een inspectie op volgt. Dus dat wij gaan kijken wat daar ter plekke aan de hand is, ook om te zorgen dat hetgeen wat is opgetreden in de toekomst niet meer niet meer plaatsvindt. Als het gaat om producten die zich nog op de markt bevinden dan moeten die producten ook van de markt worden afgehaald. Een inspectie kan eventueel gevolgd worden door een her inspectie om te kijken of het probleem is opgelost. En bedrijven waar het een en ander blijft bestaan die kunnen bijvoorbeeld ook onder verscherpt toezicht worden

geplaatst. Dus de NVWA die aan de ene kant kijken we: wat zit er in de keten, dat moet terug. Aan de andere kant gaan we naar de plek waar de overtreding is begaan om te kijken wat is hier aan de hand, wat moet er gedaan worden om dat op te lossen? En wij monitoren ook dat dat gebeurt.

De voorzitter: Dank u wel voor uw helder antwoord. Mevrouw Nieuwland, de laatste vraag vanuit ons.

Mevrouw Nieuwland-Van den Bosse: Ja, het kwam ook pas later op. U noemde net enkele keren het onderzoek van RIVM wat eraan zit te komen, waar we voorlopig nog op zullen moeten wachten. Maar ik ben wel benieuwd, is er ook overleg tussen jullie en het RIVM zodat ook de kennis en kunde als het ware die jullie al hebben daar weer in meegenomen wordt, en kunnen jullie bijvoorbeeld ook meedenken over dat onderzoek?

De voorzitter: Ja, er is zeker contact met het RIVM. En wat er volgens mij ook met het moestuinonderzoek is gebeurd is is dat ook wij ook weer geadviseerd hebben of zelfs de bemonstering voor een deel hebben gedaan. Weet jij dat precies? Dat is eigenlijk net een beetje voor onze tijd. Maar die samenwerking die is daar. En ja, wij zijn natuurlijk altijd bereid om mee te denken en vanuit onze expertise ook te adviseren over onderzoek, maar we zijn dus zelf geen onderzoeksinstelling. We moeten ook dus de aantal monsters die we kunnen nemen ook verdelen over heel veel verschillende producten, en daarmee wordt dus de spoeling per product ook dun. Terwijl als je echt een wetenschappelijk onderzoek gaat doen dan zou je die 250 monsters allemaal, weet ik veel, op sla willen nemen, of op vlees of op eieren. Maar dat kunnen wij niet doen. We moeten het verdelen. En daarmee krijg je dus een goede indicatie, maar niet een robuuste dataset om een uitgebreide risicobeoordeling mee te doen.

De voorzitter: Dank u wel voor al uw uitleg en uw geduld. Dan wil ik nu het woord geven aan mevrouw Van den Akker. Een bekend gezicht vanuit de gemeente. Ze heeft ons wel vaker geïnformeerd, en ze zal ons in vogelvlucht meenemen langs de informatie die nu verzameld is. Maar ook over het Landelijk Programma PFAS. Klopt dat?

Mevrouw Van den Akker: Ja, deels. Het Landelijk Programma PFAS gaat binnenkort van start. Dat is een samenwerking tussen het ministerie van IenW, LNV en VWS. En toevallig krijgen we daar morgen – u had het ook al over de kick-off bijeenkomst – daar meer informatie over. En dat gaat over de meting van actuele blootstelling van de Nederlandse bevolking. Daar eerst gaan kijken welke bronnen er zijn en in wat voor mate die bronnen dus bijdragen aan de blootstelling van mensen, en welke maatregelen nodig zijn en dan de monitoring daarop. En dat loopt ook een beetje parallel aan het restrictievoorstel wat Nederland, Duitsland, Zweden en Denemarken en Noorwegen hebben gedaan aan de Europese chemicaliën Autoriteit Agentschap om alle PFAS'en, dus de hele stoffengroep te verbieden, behalve dan voor essentiële toepassingen. En dat is in 2021 al ingediend, maar het heeft tot 7 februari jongstleden geduurd voordat alle informatie er was om de publicatie te doen. En volgens de website, maar ik weet niet of die actueel is, loopt die tijdlijn tot 2025. En dat is ook het Programma PFAS wat zo loopt. Dus er lopen vanuit Europa en vanuit landelijk ook een aantal zaken. Dat kan ik u misschien de volgende keer of schriftelijk of mondeling even over informeren als we wat meer weten. En de volgende keer is er waarschijnlijk een oordeelsvormende vergadering, maar dat besluit uzelf. En wat wij doen is van alle stakeholders die we

gesproken hebben maken we de matrix van wat zij in het verleden hebben gedaan, wat hun taak was binnen die PFAS-problematiek, wat zij nu aan bevoegdheid of aan taken hebben, en waar zij zich in de toekomst op richten. Die informatie halen we uit de presentaties, maar zal ik ook nog ophalen als het niet duidelijk genoeg is. En met die matrix heeft u waarschijnlijk een goed instrument om te bepalen wat uw rol is en wat uw handeling kan zijn, want dat daar bent u al vijf bijeenkomsten daarnaar op zoek, volgens mij, dus dan hopen we dat we daar hulp bij kunnen bieden. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel voor uw samenvatting. Zijn daar nog vragen voor? De heer De Boer.

De heer De Boer: Dank u wel. Ik heb nog één vraag. Ik stel maar even aan de ruimte, niet specifiek aan iemand, want ik denk dat niemand die kan beantwoorden. Maar ja, het is zo dat we hebben natuurlijk het probleem in Nederland. We hebben er allemaal mee te maken, er lopen allerlei onderzoeken. Het geld moet verdeeld worden, snap ik heel goed. Maar we hebben ook een bron. En wie kan nu ervoor zorgen hier in dit land dat we die bron aan gaan pakken, want ik heb ik denk dat alle partijen die hier aan tafel zitten, ook de vorige keer en misschien hierna nog, allemaal een aandeel hebben, maar ik hoor nooit iemand zeggen: we gaan nu een keer die bron eens keihard gaan aanpakken. Dus het is even meer stof tot misschien een volgende vergadering, maar ik snap dit bijvoorbeeld niet persoonlijk.

De voorzitter: Nee, ik zie mevrouw Van den Akker ook al, maar volgens mij die zit daar ook al wel een beetje in de samenvatting van alle afgelopen vijf sessies.

Mevrouw Van den Akker: Ja, en uw vraag heeft eigenlijk het antwoord al in zich, want alle partijen zijn bezig om de bron op te sporen en aan te pakken. En ja, dat het niet snel genoeg gaat dat is natuurlijk wel helder. Maar volgens mij hebben we dat in de afgelopen bijeenkomsten ook gehoord dat dat lastig is.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. De heer Den Hartog, u heeft nog een vraag?

De heer Den Hartog: Ja, en eigenlijk net als de heer De Boer heb ik ook een beetje een algemene vraag. Op de agenda staat ook de samenhang tussen de verschillende compartimenten. Er zijn nu normen voor water en er zijn normen verboden en er zijn normen vol lucht, en daaraan wordt getoetst. Maar mensen en ook dieren die krijgen natuurlijk te maken met eigenlijk allemaal, zeker het gaat om mensen vlakbij, die hebben te maken met die bodem, ze ademen de lucht in, ze gebruiken dat water. En er schijnt geen norm te zijn voor de stapeling daarvan. Het kan zo zijn dat de norm voor alle drie de compartimenten nét niet gehaald wordt maar dat je ze wel alle drie binnenkrijgt en dat dus een cumulatief effect heeft. En deze vraag stel ik nu voor de vierde keer, dus het is ook niet per se aan jullie. Alleen, ik stel het maar steeds omdat ik geen antwoord krijg, en als u ook geen antwoord heeft dat snap ik ook, want u bent met een ding bezig, maar mijn vraag is dus: wie kan die vraag beantwoorden?

De voorzitter: Ik denk ... U wil toch wel, want anders ...

Mevrouw Van den Akker: Ja, ik kan het proberen, want ik denk dat juist de EFSA-norm de norm is voor de inname, gezondheidkundige grenswaarde wat een mens binnen mag

krijgen per week, de TWI, Die is 4,4 nanogram per kilogram lichaamsgewicht. Dat is wat je wat je binnen mag krijgen binnen de gezondere grens. En hoe je dat binnenkrijgt, dat is door drinkwater, door voedsel, door allerlei andere zaken. Dus ik denk dat dat, voor mij in ieder geval. Misschien dat iemand van het drinkwaterbedrijf of van de NVWA ...

De voorzitter: Mijnheer Den Hartog. Ja, gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Dank u wel voor dit antwoord. En wat mij nog niet helemaal duidelijk is: hoe kan je dat dan precies meten wat een individu - dat lijkt me nogal lastig - binnenkrijgt?

Mevrouw Van den Akker: Ik ga daar geen antwoord...

De voorzitter: Mag ik daar u even als voorzitter ... Oh, ik wil het even, tenzij u zegt ik wil het graag kwijt, maar volgens mij meer als hulp als voorzitter en onderdeel van de commissie, moeten we denk ik niet ... We hebben vijf commissies gehad om zoveel mogelijk informatie te verzamelen, beeld te vormen. En ik hoorde hier uit meerdere fronten en zie ik veel herkenning op de gezichten, we weten nog niet helemaal in het totaalplaatje. Vaak denk je dan weer, al iets wat ik niet kan beïnvloeden, moet ik laten gaan en dan kijken wat wij vanuit het college en de raad wel kunnen beïnvloeden, en dat we daarop ons gaan focussen. Anders worden we gek. Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Ja, dat is eigenlijk een voorstel wat ik wilde doen voor het vervolg hierna. Ik weet niet of dat nu hier de plek voor is of dat dat zo meteen moet?

De voorzitter: Nou, volgens mij denk ik nu wel, want al de vragen van mevrouw Van den Akker zijn rond.

De heer Groenewege: Nou ja, ik had eigenlijk een andere suggestie voor het vervolgproces. Ik waardeer het wel dat het college uiteenzet wat de verschillende partijen doen en kunnen doen. Maar ik zou daar toch, en ik noemde de vorige keer ook al, eigenlijk wel een wetenschappelijk bestuurskundig perspectief op willen hebben. En ik denk dat dat ook eerder een beeld vormen dan een oordeelsvormend perspectief is. Gewoon, wat kunnen wij nu als gemeente of als gemeenteraad doen om die uitstoot van PFAS te beperken? Dat staat dan los van al die natuurwetenschappelijke vragen, maar dat is gewoon ons handelingsperspectief. En ik zou daar eigenlijk nog een beeldvormende sessie over willen waarin we een bestuurskundige uitnodigen om daarop te reflecteren of meerdere.

De voorzitter: Wie wil daarop reageren?

De heer Kuhlmann: Ja, en dat is een oproep die wij steunen, en ik denk meer ook heel specifiek aan een bestuurskundige die thuis is in gemeenteland om het zo te zeggen. En iemand die, als die bestaat, misschien ook recent heeft gepubliceerd over vervuiling hier of in IJmuiden waar enigszins vergelijkbare kaas is. Behalve dat zou ik ook willen vragen: misschien kan dat in één sessie worden gecombineerd? Of ook een jurist, ik denk een advocaat gespecialiseerd in massa schadeclaims, die wellicht enige toelichting kan geven op het feit van in hoeverre zijn er mogelijkheden voor onze inwoners om de schade die zij hebben, verminderd gebruik van hun tuin als je in een bepaalde afstand

van die fabriek woont, om die te claimen? Als individu is dat natuurlijk heel lastig, maar als groep zijn er misschien wel de mogelijkheden. De wet, geeft daar instrumenten voor. Het lijkt me goed om ons daar een beetje over te laten informeren.

De voorzitter: Oké, ik hoor wat u zegt. Mijnheer Van Dam-Timmers.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, dank voorzitter. Ja, ik sluit me aan bij die eerste twee. En uit deze sessie vandaag hoor ik daar ook soort van in dat het drinkwaterbedrijf eigenlijk ook slachtoffer is omdat ze hun waterbron niet meer kunnen gebruiken die ze eerder wel ooit gebruikten. Dus in die zin zit daar nog meer achter, maar dat zou je hier niet per se aan toe hoeven te voegen, maar dat hoort er wel bij, denk ik.

De voorzitter: Mag ik dan heel even een spiegel voorhouden? Wij hebben ook een expert of bestuurskundige mijnheer De Boer gehad. Die is ook langs geweest, die heeft ook volgens mij ook al gedeeltelijk antwoord gegeven op deze vraag. We zouden even goed moeten bedenken wat willen we nu precies? En mevrouw Pichel ik zie u, maar mijnheer De Boer was eerst. Nee die was niet eerst. Nou, mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ja dank u wel, voorzitter. Ja, ik steun zeker het verzoek van de heer Groenewege. Ik denk dat het heel nuttig is. En daar wil ik dan eigenlijk op inhaken, want eigenlijk de vraag die u nu net stelt, want de heer Den Hartog die had net eigenlijk ook wel een hele goeie verdiepingsvraag waar de antwoorden zoekende zijn. Want enerzijds er blijkt dus vervuiling te zijn in grond en in het water, dat is natuurlijk al één ding dat het water heeft er last van, maar alles wat daar leeft ook. En natuurlijk kunnen ook het stuk wat mensen innemen maar dan ook de risico's die eraan mee ... Het meten wat iemand in zich opneemt is één ding, maar natuurlijk wat zijn de mogelijke gevaren?

Dus ik denk we die kant op moeten zoeken. Ik vind ook dat stukje, en ik ga ervan uit dat waarschijnlijk de Partij voor de Dieren daar ook wel mee eens is, dat gewoon we kunnen wel gaan meten, maar het is aanwezig in het water. Daar is van alles over te zeggen ook.

De voorzitter: Ja, ik ga toch alweer een spiegel voorhouden. Die informatie is al aan bod gekomen. Dus of we zeggen we willen er meer over weten, of we moeten bedenken: moeten we ons tot in de details alles kennen? Ik herinner u nog heel even aan de vragen waar we mee zijn begonnen voor deze beeldvormende sessies. Ten eerste het is nog jullie keuze, maar ik probeer ook even als sparringpartner te fungeren. Onze vragen waarmee we zijn begonnen: wat is er nodig aan informatievoorziening vanuit het college, vanuit de raad, de burger, wat zijn de mogelijkheden die wij binnen het Vergunning- en Toezicht- en Handhavingsstelsel... Welkom. Welke mogelijkheden zijn er en willen we daar aanscherpingen op? Daarnaast waren de mogelijkheden die we buiten het Vergunning- en Toezicht- en Handhavingsstelsel hebben, en willen we daar gesprek hebben met afnemers of producten? En wat doen we met de Dordtse vervuilde grond slash water? Dat zijn de doelen waarvoor we nu begonnen zijn. En daar hebben denk ik nog niet helemaal antwoord op. Ik zie heel veel vragen, maar even een vraag - ik zie de wethouder ook aanschuiven - misschien is het handig, die willen we ook graag spreken - dat we hem eerst even aan het woord laten. Misschien dat dat wat vragen oplost.

De heer Van der Linden: Ja, ik ga mij niet bemoeien met waar u natuurlijk nu aan toe bent, met beeld- of oordeelsvormend. Maar wat kan helpen, ik heb een aantal mensen

van horen zeggen ik heb nog wel meer vragen, maar dat zou misschien schriftelijk kunnen. Ik zou de suggestie willen doen, in ieder geval al die inhoudelijke slash technische vragen te stellen, die kunnen we dan schriftelijk beantwoorden of later beantwoorden. En dat geeft u misschien, dat laat ik helemaal nu over, een compleet of bijna compleet beeld op basis waarvan u dan zegt: oh ja, dan gaan we nu kijken of we een oordeelsvormende vergadering gaan beleggen. Tot zover.

De voorzitter: Oké. Even wachten. Wie is er nog niet aan de beurt geweest? Mijnheer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Nou, ik vind dat eigenlijk wel een goede route.

De voorzitter: De griffie ...

Mevrouw Vermeulen: U bent hier nu bijeen en ...

De heer Kuhlmann: Ja, voorzitter, u had het zojuist over oppassen bij de spiegel die u voorhield, dat we geen dingen dubbel doen, en u zei toen: professor De Boer is al langs geweest en dan zou het niet nodig zijn om bestuurskundige uit te nodigen. Professor De Boer is een toxicoloog. Die heeft verstand van of iets wel of niet giftig is. Dat is echt een compleet andere discipline dan een bestuurskundige die advies kan geven over welke instrumenten heeft een gemeenteraad om hierin op te treden. En dat is juist voordat we oordeelsvormend erover spreken naar het oordeel, terecht het oordeel denk ik van een aantal fracties hier, nuttige informatie juist omdat in deze casus het niet voor de hand ligt. De middelen zijn beperkt, dus of we ons daar goed over laten voorlichten. Dat is een element dat tot nu toe nog helemaal niet aan de orde is.

De voorzitter: Uw punt is duidelijk. Heel goed. Mijnheer De Boer.

De heer De Boer: Ja dank u wel, voorzitter. Ik wil toch nog graag toevoegen wat betekent uiteindelijk al die bijeenkomsten die we gehad hebben met alle resultaten voor onze bewoners? Wat betekent dat voor onze bewoners, en in hoeverre gaan we onze bewoners daarop informeren? Ik heb zelf de wijkbeheerder gesproken van De Staart en ik vroeg in hoeverre is dit bekend, en hoe ver wordt dit verspreid, naast even de krant en internet? Die verwees ons weer terug naar de gemeente. Dus met andere woorden, ik denk dat er ook best wel heel veel mensen zijn die nog niet goed op de hoogte zijn van wat ze nu wel kunnen en wat ze nu niet kunnen nuttigen. Dus ik denk dat we daar vooral moeten insteken, want we zitten hier tenslotte ook voor onze inwoners.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Den Hartog, u wilde ook nog wat toevoegen?

De heer Den Hartog: Ja, dank u wel. Allereerst steunen we de wens van Partij voor de Dieren en VVD. Ik wil graag nog even terugkomen op die spiegel, want het is altijd goed om een spiegel voor te houden. Ik wil ook graag iedereen attenderen op de sessie die we hadden met RIVM, de normstellende instantie die op al onze vragen hierover zei: daar kunnen we geen antwoord op geven. Dus het is aan bod geweest, maar we hadden een zeer teleurstellende sessie met iemand die continu zei: daar hebben we geen antwoord op. Dus de sessie is geweest, maar er zijn geen antwoorden op die vragen, dus ik snap mevrouw Pichel heel goed als zij daar alsnog naar vraagt.

De voorzitter: Oké, ja dan zit ik ook te denken hoe gaan we dat antwoord ophalen als het RIVM dat niet ... Mijnheer Van Dam?

De heer Van Dam-Timmers: Ja dank, voorzitter. De vraag is natuurlijk of we dat exacte antwoord nodig hebben in onze oordeelsvorming? Dat is eigenlijk meer nog een onderdeel daarin. Ik denk dat we een vrij compleet beeld hebben. Je ziet ook dat veel mensen niet het helemaal compleet beeld hebben, en dat niemand het complete beeld ... De vraag is ook niet: heb je een compleet beeld, maar heb je voldoende beeld om hier een uitspraak over te kunnen doen? En ik denk als ik voor mijn fractie spreek dat we dat op zich hebben om daar verder in te kunnen gaan, maar wel dat onze mogelijkheden met name juridische mogelijkheden voor onszelf en voor de inwoners, wat daarin in eventueel kan, dat dat wel zinvol is om dat te weten als je iets oordeelsvormend bespreekt.

De voorzitter: Ik kijk even rond. Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Nou ja, ik wil me nog aansluiten bij wat de heer Kuhlmann net zei. Ik heb juist het idee dat dit aspect - en ik heb bij alle vijf de beeldvormende bijeenkomsten gezeten - dat het aspect van wat er bestuurskundig mogelijk is voor de gemeente nog helemaal niet aan bod is gekomen. Dus ik denk dat dat wel van toegevoegde waarde is, want dat is toch waar we naartoe werken? Wat moeten we hier nu mee?

De voorzitter: Oké. Dat is duidelijk dan. Volgens mij is hier een overgrote meerderheid om nog een oordeelsvormende ... Sorry, beeldvormende sessie. Ik weet even ... Mevrouw Pichel, wilt u er nog aan toevoegen terwijl ik dit samenvat?

Mevrouw Pichel: Ja, ik wil nog laatste ding toevoegen. Allereerst, ik kan me vinden in de woorden van de heer Kuhlmann, dus dat steun ik zeker. Even een ander aspect, en dat staat hier toch ook wel weer, dat is een hele andere invalshoek, maar ik heb ook wel vaker aangegeven dat dit natuurlijk gewoon ... Dit is eigenlijk een wereldwijd iets, hè, het gaat om eigenlijk grondstofhalffabricaten die wereldwijd worden gebruikt in ontzettend veel verschillende producten. En als we willen kijken naar een uitstoot naar nul of een alternatief, dan denk ik, ja, een alternatief? We hebben het over een product, dat heeft te maken met een chemische samenstelling en je wil uiteindelijk geen uitstoot, wie gaat dat alternatief bedenken? Wij niet. Dus dan komen we denk ik toch gewoon weer bij de producent terecht, want als we dan toch moeten gaan nadenken over alternatieven: zijn die er, en zo ja, wat zijn de mogelijkheden? Dan wil ik daar eigenlijk ook wel wat over horen.

De voorzitter: Ja, dat is een hele moeilijke wat u zegt: waar gaan wij over, waar niet? Het enige wat wij kunnen bedenken en dat zou met de bestuurskundige kunnen bedenken, en eventueel als we verder in het traject met het college in gesprek gaan, waar kunnen wij wel op bijsturen? En waar kunnen wij of het college inzetten onze burgemeester inzetten, de landelijke partijen hier om naar de Tweede Kamer ...

Mevrouw Pichel: Maar dit gesprek kunnen wij toch aangaan? Dit is toch een verzoek bij een producent of mogelijk alternatieve producent?

De voorzitter: Ik kijk heel even rond. Wordt dit verzoek gedeeld? Ik zie één iemand.

De heer Kuhlmann: Nee. Althans in die zin dat ik denk dat het komt er speelt hier heel veel. We hebben veel sessies gehouden. We willen er graag nog eentje houden. De specifieke vraag van welke alternatieven hebben producenten, die is denk ik relevant, maar ik denk niet per se hier in dit huis. Wij maken onze eigen regels voor de gemeente, en provincie en landelijk en Europees gebeurt, en die set van spelregels maakt dat het voor een producent op een gegeven moment dat men gaat kijken naar andere dingen als de norm waar we het net even over hadden, die Europese norm, strenger wordt. En als bepaalde dingen niet meer kan dan gaat de producent natuurlijk vanzelfsprekend kijken naar alternatieven. Dus het is relevant, maar ik vraag me af of het met de beperkte tijd die wij hebben nodig is om het daar hierover te hebben.

Mevrouw Pichel: Als ik daar nog even op mag reageren? Ik snap uw punt. Enerzijds is het zo het gaat mij er niet om dat wij met hen in overleg gaan en hoe ze dat doen, dat ben ik er ook wel mee eens. Maar waar ik dus naar kijk is er wordt wel gezegd we gaan bepalen ... Er zijn partijen die vinden dat de uitstoot naar nul moet. Maar wat betekent dat uitstoot naar nul? Is te verwerken of betekent dat dat het helemaal niet meer kan worden gebruikt? Dat weet ik niet of wat van die twee is. Wat natuurlijk ook, en dat heb ik ook al eerder aangegeven, is als we zeggen het moet dicht of het moet naar nul of productie moet stoppen of wat dan ook, dan heeft dat gevolgen, want dan kan hier in hoek van de kamer ook geen brandblusser meer hangen, of als een brandweerman een brandend gebouw in moet rennen dan zeggen we: je mag je veiligheidskleding niet meer aan want dat willen we niet meer. Of als onze moeder naar een cardioloog moet en een stent moet worden ingebracht dan zeggen we: nou, dan brengen we die maar gewoon heel moeizaam in. Maakt mij niet uit, niet mijn keus, maar elke keus of elke maatregel die we nemen daar zitten gevolgen aan. En ik denk als we naar dat stukje gaan uitstoot moet naar nul, want dat wordt wel gezegd, ja, wat betekent dat dan?

De voorzitter: Ik ga even concluderend en samenvattend, want ik kijk even rond. Ik merk een consensus over een vervolg van een beeldvormende sessie met bestuurskundigen voor de gevolgen wat kunnen wij ons als raad aanpakken en samen met juridische aspecten bij? Ik merk nog niet helemaal de consensus dat wij helemaal door kunnen gaan tot nul procent uitstoot, en hoe we dat aanpakken. Ik zou voor willen stellen, even om een vervolgende beeldvormende sessie met die wetenschappelijk bestuurlijke persoon en een juridische kant voor claims en andere zaken. Even wachten, ik ga nog heel even samenvatten, mijnheer Wringer. Die gaan we inplannen. Daarbij wil ik nog wel heel even de vraag stellen ... We moeten ooit een keer naar een oordeelsvormende sessie gaan om als raad wat doorslagkracht te krijgen. Gaan wij die beeldvormende sessie tegelijkertijd aan een oordeelsvormende, een beetje parallel eraan lopen? Nee, dat voorstel is onzin. Maar wat, en dan geef ik zo het woord aan mijnheer Wringer, voor deadline stellen wij ons dat wij een oordeelsvormend beeld hebben? Ga ik eerst het woord aan de heer Wringer geven.

De heer Wringer: Ja dank, voorzitter. We ondersteunen het verzoek van de heer Groenewege. Om nu een jurist of een advocaat uit te nodigen om een massaclaim voor te gaan bereiden, ik denk niet dat dat onze taak is als raad, en daar zullen advocatenkantoren zich wel op richten, dus dat zou ik er eigenlijk uit willen halen. Verder zie ik toch ook wel iets in wat is nu de conclusie als we echt naar nul gaan, wat heeft dat

voor gevolgen? Dus daar zou ik misschien in de toekomst ook wel weer een sessie over willen hebben.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Van Dam-Timmers.

De heer Van Dam-Timmers: Ja dank, voorzitter. Ja, ik denk toch wel dat het goed is om richting een afronding te gaan. Op zich al die informatie interessant, maar ik denk wel dat we op zich voldoende informatie hebben, zoals ik eerder ook zei. En met betrekking tot die volgende sessie, dat hangt denk ik ook even af van wat er te vinden is op dit gebied. Dus ik wil de griffie en ook onszelf geen deadlines opleggen die we niet kunnen waarmaken hierin. Dus ik denk dat we daar even een klein beetje flexibel moeten zijn dat we even nu niet vast hoeven te stellen wat die deadline exact is. Wat mij betreft moeten we gewoon kijken wat kan, zonder daar allemaal druk op te gooien.

De voorzitter: ik kijk even rond. Volgens mij wordt dat algemeen beleefd. Mevrouw Nieuwland.

Mevrouw Nieuwland-Van den Bosse: Ja, helemaal eens. Volgens mij willen we eigenlijk gewoon zo spoedig mogelijk die zesde sessie, zodat zo spoedig mogelijk daarna de oordeelsvormende sessie ingepland kan worden.

De voorzitter: Oké. Ik zie allemaal ja's. Wil de griffie nog wat ... Ik zag zo aan je gezicht ... Oké, met toevoeging. Volgens mij hebben we dus nu besloten er komt nog één beeldvormende sessie met een bestuurskundige om te kijken wat voor mogelijkheden hebben wij nu als gemeente, hetzij het college, hetzij de raad, om vervolgstappen te doen. Wethouder De Jonge heeft ook nog toegezegd om een memo te maken waarin zij een samenvatting geeft van het Vergunning- en Toezicht- en Handhavingstelsel en handelingsperspectief. Dat zal dan de basis zijn voor de volgende beeldvormende sessie. Ja? Dank u wel. Ik weet niet wat voor datums ze heeft maar die zal zeker voor de volgende beeldvormende sessie aanwezig zijn. Dank u wel allemaal, met name de gastsprekers. Heel erg dank voor jullie moeite en inzet.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 2023.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

A.W. Kolff